

Slovenska zveza na Švedskem



ISSN 1651-8292

*Slovensko*

**GLASILO**

*Slovenska BLADET*

Jesen/Höst 2008

Št./Nr 24 Letnik/Årgång 7

2008/08/14

Slovenska riksförbundet i Sverige

S  
L  
O  
V  
E  
N  
S  
K  
A  
  
B  
L  
A  
D  
E  
T

SLOVENSKO  
GLASILO

**Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET**

Št. / Nr 24

Letnik / Årgång 7

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige  
PG: 72 18 77- 9; Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Naslovni sliki/Uppslagsfoton (2008): Najstarejša vinska trta na svetu, v ozadju  
vinski hram, Maribor; vir: IT 2008

Jesenske gobe, jurčki; foto: Alojz Macuh, Köping 2008

Zadnja stran: Grozdje; foto: A. Budja

<b>VSEBINA</b>		<b>INNEHÅLL</b>
Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Svenska riksförbundet
Društva	5	Föreningar
		Planika, Malmö 5
		Slovenija, Olofström 8
		Simon Gregorčič, Köping 12
		Slovenski DOM, Göteborg 13
		Orfeum, Landskrona 15
		Šved.slov. prijateljsko društvo, Sthlm 22
Reportaže	24	Reportage
Intervju	30	Intervju
Moj kraj	37	Min ort
Zanimivosti	38	Aktuellt
Vaša pisma	48	Era brev
Vici	50	Vitsar
Recept	51	Recept
Naslovi	52	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj –

Huvudredaktör/ansvarig utgivare: **Augustina Budja (-stina)**

Tehnični urednik–Teknisk redaktör **Zvonko Bencek**

Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar

**Jožef Ficko / Ciril M. Stopar**

Lektoriranje: Danni Strazar in Gusti Budja

**Naslov uredništva/Adressen:**

**Augustina Budja**

**Hantverkargatan 50**

**261 52 LANDSKRONA**

Tel. 0418- 269 26

E-pošta:

[budja@bredband.net](mailto:budja@bredband.net)

Vaše prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. novembra 2008

Skicka era bidrag senast den 15 november 2008

## Volitve v državni zbor, 21. september 2008; nekatere stranke na volitvah

- sedaj vladajoča stranka: Slovenska demokratska stranka (SDS)
- Demokratična stranka upokojencev Slovenije (DeSUS)
- Krščanska demokratska stranka
- Liberalna demokracija Slovenije
- Lipa
- Nova Slovenija (NSi)
- Slovenska ljudska stranka (SLS)
- Slovenska nacionalna stranka (SNS)
- Socialni demokrati (SD)
- Stranka slovenskega naroda (SSN)
- Zares



(KDS)  
(LDS)

Nekoč smo prebrali v predhodniku Slovenskega GLASILO (Naš glas, št. 53, str. 4, avtor Marjan Kramaršič) o pomembnosti uporabe slovenskega jezika – v pisni in ustni obliki – med Slovenci na Švedskem. Njegove misli so še vedno uporabne in zato jih nekaj navajam v naslednjih vrsticah.

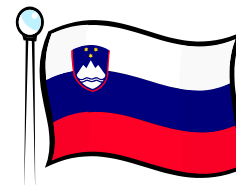
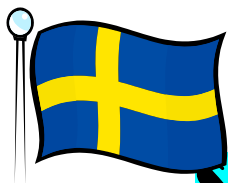
--- Večkrat se pogovarjam s Slovenci, ki prav z dobro ohranjenim znanjem slovenskega jezika z zanimanjem za svoje etnične korenine dokazujejo, da se z lahkoto sporazumevajo z okoljem in s soljudmi. Čutijo se močne in enakovredne tudi na tujih tleh. Po drugi strani pa živijo med nami tudi rojaki, ki jih vsakdanje trdo delo in skrbi, slabi stiki z ostalimi Slovenci ter pomanjkljivo zanimanje za materinski jezik, oropa osebnosti, občutka da obstojajo kot enakovredni ljudje. Podobnih rojakov je med nami vse preveč.

Miroslav Krleža je nekoč zapisal, da *ena škatla svinčenih črk, to res ni veliko, je pa edino, kar je človek do danes izumil kot orožje v bran svojega človeškega ponosa*. To orožje koristimo tudi mi, Slovenci na Švedskem. Naše Slovensko GLASILO ni le obrambno sredstvo proti asimilaciji, temveč je predvsem dokaz obstoja Slovencev v tej deželi. Obenem pa je tudi list, v katerem lahko natisnemo to, kar naš slovenski rojak ustvari doma in na tujem. Vendar odgovornost za vsebino prispevkov nosi vsak avtor sam, uredniki jih ne preverjamo.

--- V tem času, ko nas je vedno manj, ki bi bili pripravljeni delati za to naše Slovensko GLASILO, si nihče ne domišlja, da bi časopis postal profesionalna kulturna revija. Glasilo ne more biti namenjeno samo ožjemu krogu izobražencev, temveč tudi ljudem, ki nimajo posebnih šol, saj vemo, da je večina naših bralcev ravno iz vrst delavskega razreda. Jezik ni samo kulturno in estetsko vprašanje, ampak tudi socialno. Zato se trudimo, da bo naše pisanje v čistem in razumljivem slovenskem jeziku. Delamo po svojih zmožnostih, vi bralci pa nam pomagajte z nasveti in sodelovanjem. To je vaše glasilo, naj bo tudi vaš prijatelj.

-stina, urednica





## Slovenska zveza na Švedskem

[slovenska.riksforbundet@telia.com](mailto:slovenska.riksforbundet@telia.com)

**Predsednik ima besedo ...**



Dopusti so za nami in nekateri so že zdavnaj začeli delati na svojih delovnih mestih, drugi pa so še na dolgem dopustu ali pri sorodnikih. V nekaterih društvih še počivajo, v drugih pa že pripravljajo jesensko delo, kot so krožki, zadnji pikniki in načrtovanje t.i. Vinskih trgatev itd.

V avgustu je v Stockholmu, Göteborgu in Olofströmu gostovalo gledališče Studio Anima iz Medvod, ki je izvedlo družinsko predstavo »Nerodna Avguštna«. Prav zaradi njih je bilo srečanje starejših Slovencev v Barnakälla preimenovano v srečanje vseh generacij.

V oktobru pridejo na Švedsko naši zamejci, pevci okteta Odmevi iz okolice Trsta v Italiji, ki bodo izvedli koncert v Olofströmu, prav tako pa bi želeli, da se organizira koncert v Göteborgu in v cerkvi v Stockholmu. Tako bodo imela slovenska društva veliko dela pred seboj, če jih bo to seveda zanimalo.

Konec septembra bo tudi konferenca na Državnem zavodu za mladino (Ungdomsstyrelsen), kamor zdaj pripadamo. Sprejeta so namreč nova pravila o državni pomoči, ki se jih bodo Zveze morale držati.

Prosimo še tiste zadnje zamudnike, da plačajo članarine v svojih društvih, kajti zelo pomembno je, da se tudi mi vključimo na »veseli vlak«, ki nam ga ponuja švedska država, ker bomo le tako uspešno predstavljali svoje člane na

njihovih sestankih in konferencah. Ne želimo izgubiti pravice do uveljavitve na Švedskem, kot smo izgubili slovenski program na švedskem radiu. Menda tega niste pozabili.

21. septembra bodo v Sloveniji volitve v državni zbor in vsi, ki imate slovensko državljanstvo, imate pravico voliti. Informacije o tem dobite v svojih društvih ali pri tajništvu Slovenske zveze.

Dogaja pa se tudi nekaj pozitivnega, saj se dogovarjamo s predstavniki slovenskih izseljencev v Avstraliji, da bi se drugo leto sredi meseca maja srečali nekje na jugu Švedske. Takrat se boste imeli priliko srečati s sošolci iz mladosti ali pa se seznaniti z ljudmi, ki imajo korenine v vaši vasi ali morda v vašem mestu v Sloveniji. O tem vas bomo obvestili v prvem glasilu v letu 2008. O obisku Florjana Auserja na Švedskem lahko preberete na spletni strani: [http://www.glasslovenije.com.au/slovenciSvet/okoliSveta\\_2008\\_3.htm](http://www.glasslovenije.com.au/slovenciSvet/okoliSveta_2008_3.htm)

Srečno in lep pozdrav

Ciril Marjan Stopar

**Slovenska zveza na internetu**

<http://www.slovenien.nu/slovenskariksforbundet.htm>

## **Program dela Slovenske zveze za jesen 2008**

- + Jesenske prireditve v društvih:
- + 18. oktobra, koncert okteta Odmevi iz Trsta in slovenska umetniška razstava v Olofströmu. Koncert morda tudi v Göteborgu in v cerkvi v Stockholmu.
- + 22. novembra, jesenska konferenca Slovenske zveze.
- + December, miklavževanja po društvih.

*UO Slovenske zveze*

**DRUŠTVA**

**FÖRENINGAR**

### **Planika – jesen 2008**

Večina slovenskih društev na Švedskem poleti ni posebno aktivna - Planika ni prav nikakšna izjema. Pomladanske aktivnosti smo prve dni junija zaokrožili z izjemno uspešnim društvenim piknikom, nato pa smo društvene prostore zaprli do 28. avgusta. To pa seveda ne pomeni, da ne delamo prav

nič, ravno nasprotno! Že 13. avgusta se je sestal Upravni odbor in sklenil, da se bomo lotili obnove društvenih prostorov. Zamenjali bomo inventar ter kupili nov štedilnik in hladilno omaro. Več gostov se je še posebej pritoževalo nad neprimernimi in neudobnimi stoli. Pred koncem leta nameravamo nabaviti tudi računalnik za potrebe pevskega zbora in knjigovodstva, sčasoma pa bi se poleg drugih tečajev morda lotili tudi učenja računalništva. Obenem je UO določil tudi datume prireditev do konca leta 2008.

**Petek, 26. septembra ob 19.00:** prva skupna večerja v sezoni.

**Petek, 17. oktobra ob 19.00:** prava slovenska vinska trgatev.

**Petek, 14. novembra ob 19.00:** sv. Martin. Mošt postane vino.

**Sobota, 06. decembra ob 17.00:** Lucija in Miklavž za otroke.

**Sreda, 31. decembra ob 20.00:** skupaj pričakamo Novo leto.

Zgornji datumi so okvirni, o morebitnih spremembah bomo vse člane pravočasno pisno obvestili.

Poleg zgoraj naštetega bomo tudi v prihodnje organizirali tečaje italijanskega in angleškega jezika. Angleščino bomo imeli vsak ponedeljek ob 18.00, italijanščino pa ob četrtek ob 18.00. Ker je več slušateljev še vedno odsotnih ali pa so na dopustu, bomo o začetku tečajev vse obvestili po njihovi vrnitvi. Ob torkih bo med 19. in 21. imel vaje pevski zbor Planika. Začetek bo 26. avgusta.

Zaradi mnogih drugih obveznosti, ki jih imajo učenci v redni šoli, je pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika zelo težko koordinirati čas, ki bi vsem odgovarjal. Prav to je razlog, da projekt ni zaživel, kot je bilo zamišljeno. Upravni odbor se bo posvetoval s starši otrok in poskušal urediti razmere. To je zadeva z najvišjo prioriteto, **zato mora uspeti.**

Prostori Planike bodo tako kot doslej vsak petek odprti za goste med 18. in 22. uro. Takrat ste dobrodošli vsi, tako člani kot nečlani društva. Ko bo obnovljena kuhinja, vam



bomo, če bo vse po sreči, ob petkih poleg pijače ponudili tudi kaj za pod zob, da bo beseda boljše in lažje tekla.

**DOBRODOŠLI!**

JoF

## **IKA V NARODNI NOŠI**



V nedeljo, 15. junija, 2008, na zadnji dan vsakoletnega tridnevnega festivala v Burlövu, Burlövsfestivalen, je bil organiziran mednarodni karneval, ki se ga je v Sloveniji rojena Ika udeležila v slovenski narodni noši. Ker prave noše nismo imeli, smo jo sestavili iz kosov obleke, ki smo jih imeli doma - okras na glavi pa je Ika naredila sama.

Lep pozdrav iz Arlöva, Vesna Jakše

## **OBISK IZ AVSTRALIJE**

V juniju nas je obiskal slovenski rojak iz Avstralije, Florjan Auser. Florjan ima veliko želez v ognju, saj je predstavnik avstralskih Slovencev pri slovenski vladi, obenem pa je urednik spletnih strani »Stičišča avstralskih Slovencev« in solastnik potovalne agencije. S Florjanom sva se že dvakrat srečala na seminarju v Ljubljani, prvič leta 2004 na seminarju arhivarjev, leta 2007 pa na seminarju za novinarje. Od leta 2008 naprej je s pomočjo znanke s seminarja za novinarje, Marthe Magajne, na njihovih spletnih straneh začel objavljati naše Društveno glasilo, ki ga tako berejo tudi v Avstraliji oziroma po vsem svetu. Več Slovencev iz Avstralije se je obrnilo na nas, da jim pomagamo tudi poiskati stare znance na Švedskem.

Florjanu se je porodila ideja, da bi s skupino Slovencev, ki živijo v Avstraliji, naslednje leto v mesecu maju obiskal slovenske izseljenske skupnosti v južni in severni Ameriki, na Švedskem, v Nemčiji in Švici, na koncu pa bi si ogledali še znamenitosti Slovenije.

Prav zaradi tega se je na dvodnevem obisku najprej v Landskroni srečal s sestrami Budja in društvom Orfeum, nato pa se je oglasil še v Planiki v Malmöju, kjer ga je pričakalo precej Slovencev. Naslednji dan se je z izposojenim avtomobilom pripeljal k meni v Kallinge, nato sva obiskala moje sorodnike, ki živijo v bližini. Pozneje sva se odpeljala v Olofström, kjer si je ogledal društvene prostore, nato pa sva se odpeljala do družine Semprimožnik, kjer si je ogledal muzej harmonik pri Viktorju, ki je poznan harmonikar na Švedskem. Po kosilu nam je razkril svoje zamisli, da bi se skupina avstralskih Slovencev naslednje leto v sredini maja srečala s Slovenci iz južne Švedske, povabili pa bomo Slovence iz Planike, Orfeuma, Slovenije iz Olofströma in tudi vse ostale, ki se bodo za to srečanje zanimali.

Pred njihovim prihodom bomo tudi objavili imena gostov iz Avstralije in iz katerega kraja v Sloveniji izhajajo, tako da jih bo lahko obiskalo čim več znancev. Zaradi obširnosti tega projekta bo Slovenska zveza prevzela organizacijo tega srečanja, če se bodo ostali s tem strinjali. Florjan nam bo – ko bo dozorela njegova odločitev – sporočil, v katerem kraju v južni Švedski bi se srečali. Avstralskim Slovincem pa hkrati sporočamo, da so dobrodošli pri nas na Švedskem.

### **Baliranje v mestecu Kallinge**

Teče že enajsto leto, odkar se skupina rojakov srečuje na balinanju in pikniku. Letos je bila ta skupina precej manjša kot minula leta, kajti vremenoslovci so napovedali dež, obenem pa je več prijavljenih zbolelo. Čeprav nas je bilo manj, smo z veseljem balinali in se prijetno pogovorili ob popoldanskem kosilu.

### **Povečano članstvo**

Članstvo v Olofströmu se je precej povečalo, ker je članarino plačalo tudi 33 novih članov iz Landskrona in okolice. Vabimo še preostale, da se včlanijo. Z veseljem jim bomo poslali naše glasilo.





Balinanje v Kallinge







Florijan in Viktor v muzeju harmonik  
v društvenih prostorih







Zaključek dopolnilnega pouka slovenščine





## Krožki in Društveno glasilo

V sredini avgusta smo v 200 izvodih izdali 56. številko Društvenega glasila. Slovenska šola in likovna sekcija bo s svojim delom začela v začetku septembra. Dušanka Kelečinji bo imela v septembru veliko umetniško razstavo v Kristianstadu.

# PLAN DRUŠTVENEGA DELA

- *sobota, 18. oktobra: likovna razstava in koncert okteta Odmevi iz Trsta ter Vinska trgatev v Jämshögs Medborgarhus, na veselici bo igral slov. ansambel iz Italije. Vabimo sosednja društva, da se udeležijo tega koncerta.*
- *nedelja, 30. novembra: slov. maša v Olofströmu ob 11 uri, v Nybroju ob 16.30.*
- *sobota 13. decembra: sv. Miklavž za otroke in praznovanje božičnih praznikov.*

*Ciril M. Stopar, KD Slovenija, Olofström*

## OTON ŽUPANČIČ

## KÖPING



**Lep pozdrav  
vsem skupaj**

Foto: Göteborg,  
april 2008

Dopust je čas, poln  
lepih trenutkov, ki  
se ga vsak po svoje  
veseli. Veliko dni in  
tednov  
mine, preden se  
človek odloči kam  
oditi, kje in kako bo  
preživel svoj poletni  
čas. Vsak si dopust  
želi preživeti čim

lepše in najboljše, v krogu svojih staršev, sorodnikov, prijateljev in znancev. Za nekatere je to pravo in veselo nepozabno doživetje.

Danes žal ni več tako, kot je bilo nekoč. Niti čas ne dopušča tistega, kar si vsak želi, pa tudi vreme ni naklonjeno vsakemu, kot si je le-ta to zamislil, denarja je vedno manj za naše dopustniške dni, in tako naprej. Veliko se je spremenilo, dosti stvari podražilo, pa tudi podnebne razmere se spreminjajo in vreme nas vedno bolj preseneča. Vsemu temu tako skoraj res ne moremo več slediti.

Čas, ki smo se ga tako veselili, je žal že za nami, kam je odhitel, pa skoraj ne znam povedati. Verjamem, da smo se imeli prijetno in lepo. Veseli in zdravi smo se vrnili, sedaj pa zopet pogumno in veselo na delo, da zopet priskrbimo, da še veliko lepih dopustov preživimo.

Če malo pogledamo in pomislimo, kakšni so ti poletni dnevi, se mi zdi, da na vrata že skoraj trka jesen. Kaj hočemo, je pač tako. Tudi jesenski dnevi imajo svojo čarobnost, jesenske barve in drugo. Čas je, da pospravimo poletno pohištvo, vrtno pridelke, se navadimo krajših dni in še bi lahko našteval.

S temi besedami vas, dragi člani društva Simon Gregorčič, vabim v društvene prostore. Pridite ob sobotah od 18. ure naprej, da bomo skupaj preživljali jesenske dni, se kaj pogovorili in obujali spomine, ki smo jih preživeli v poletnem času.



nabrane gobe očistit.

### Jesenski čas

Jesen je lep čas, ki nam daje dosti veselja ter užitka pri nabiranju gob, strokovnjaki pravijo, da bo letos pravi čas za gobe. Vemo, da je res bilo dovolj dežja, tako da kar veselo na delo, sprehodimo se po gozdovih in uživajmo v nabiranju gob.

V Köpingu imamo že vrsto let lepo tradicijo, da se zberemo in se skupaj podamo v gozd: najprej nabirat gobe, potem pa domov

Vabljeni!

Predsednik društva Simon Gregorčič

Alojz Macuh

## SLOVENSKI DOM

## Novice iz Göteborga

Da, čas kar nekam beži, saj smo že v mesecu avgustu. Na kabelski televiziji smo gledali, kako sta neurje in toča pustošila po celi Sloveniji. Večletni trud v vinogradih je bil uničen v četrtr ure in to kar za dve do tri leta. Kaj pa vse drugo: pšenica, buče, koruza, krompir itd., ki so hrana za ljudi in živali? Vse bo seveda dražje, kaj pa bodo naredili ljudje, ki že danes živijo na robu revščine? Denar, ki se je zbiral za ljudi v stiski, bo za začetek gotovo veliko pomagal, kje je še pa vse ostalo, ki se mora popraviti.

*Predlagam, da Slovenci tukaj na Švedskem zberemo prostovoljne prispevke in enako vsoto doda še društvo. Saj smo videli, da sta bila Karitas in Rdeči križ prva, ki sta priskočila na pomoč. Vaše velikodušno srce bo gotovo sočustvovalo s prizadetimi.*



Veliko vas, ki ste bili v Sloveniji na dopustu, ste vse to doživeli od blizu, nato pa ste se odpravili nazaj in tako rekoč zaprli vrata za seboj. Na Švedskem ste našli stvari takšne, kot ste jih pustili, v Sloveniji pa bo slika neurja zagotovo še nekaj časa ostala prisotna.



Počitnice so se končale in dopusti tudi, otroci bodo ponovno napolnili šolske prostore, mi pa odšli v tovarne in delavnice. Ostale so nam fotografije, filmi in spomini na dopust.

Letos je bila suša in mraz v juniju, zato so borovnice, ki so tako lepo cvetele, odpadle. Letos zato ne bo nič borovničevega čaja.



Na sončen petek 1. avgusta smo se v družbi dobrih prijateljev odpravili na Marstrand. Težko je bilo najti parkirni prostor, saj so vsi hoteli k vodi in na sonce. Obšli smo cel otok, se za nekaj časa ustavili in pojedli zasluženo malico, klepetali o starih časih, ko smo prišli sem na Švedsko, in še o čem. Vinko je bil edini, ki si je upal v vodo, in kar zavistno sem ga gledala, kako je užival v toplém



morju. Ko sem odraščala v Mariboru, ni bilo priložnosti, da bi se naučila plavati, zato si ne upam v vodo, če ni peska pod nogami. Minile so ure in Roža in Vinko sta naju povabila, naj se pridruživa večerji z jedmi z žara, čemur se nisva mogla odreči. Pripravili smo potrebno, vmes pa imeli tudi priložnost za igre. Dolgo v noč smo klepetali na verandi, saj

je bilo prijetno toplo in niti komarji niso bili nadležni. Marija in Zenon sta naju odpeljala nazaj na vikend in poslovili smo se zadovoljni, da smo tako lepo izkoristili lep sončen dan. Ker so naši odborniki odšli na dopust ob različnem času, do sedaj še nismo imeli sestanka, da bi se dogovorili, kaj vse bomo pripravili za jesen. Eno je zagotovo določeno in to je Martinovanje v Berlinu.

**Z avtobusom nameravamo 6. novembra odpotovati v Berlin, vrnili pa se bomo na nedeljo. Ogledali bi si radi tudi samo mesto, saj nam je na voljo vodič, iz društva v Berlinu pa nam bodo pomagali tudi pri iskanju prenočišča. Upam, da nam bo to uspelo, odvisno pa je tudi od tega, koliko se Vas bo prijavilo.**

*Naši jubilanti*



Avgust: Ivan Maček, 75 let  
September: Marjana Ratajc, 40 let  
November: Vida Zobec, 65 let; Janez Slebič, 80 let  
Lepo praznujte v družbi svojcev in prijateljev.  
V imenu društva Slovenski Dom Vam čestitamo in želimo še mnogo let.



Naj bo za tokrat dovolj. Bodite dobri in prijazni drug do drugega, saj se nikdar ne ve, kako dolgo nam bo to dano.  
Milijoni v denarju nam ne podaljšajo življenj, sočustvovanje do prijatelja in znanca pa življenje vsaj malo olajša.  
Dobri prijatelji so vredni in redki.

Lep pozdrav

Marija Kolar  
za Upravni odbor Slovenski Dom

**ORFEUM**

**Landskrona**



Slovenski FESTIVAL, Landskrona 1980;

Vir: zadnja številka Naš glas, 2001

Tudi člani našega društva so poleti mirovali in počivali, vendar smo posamezniki snovali načrte, kako naprej. Danni bi želela posneti zgoščenko, ljudske pesmi

in druge slovenske skladbe, ki so ji še posebej pri srcu. Gotovo se bomo spomnili še česa drugega, najprej pa moramo spet nazaj v stare tire, kajti počitnice so pravkar pri kraju in tako tudi dopusti. Tudi pri volitvah želimo sodelovati, saj je naša pravica in obenem dolžnost, da izrazimo svoje mnenje, komu bi želeli zaupati vodstvo demokratične Slovenije za naslednja štiri leta.

Letos v maju smo praznovali 40-letnico društva (1968 - 2008) in tako zaključili 4 desetletja zadovoljivega udejstvovanja na kulturnem področju v Landskroni na Švedskem. Petje je bilo ves čas delovanja naša rdeča nit, slovenska kultura - jezik, književnost in slovenski običaji - pa naše vodilo. Druga in tretja generacija naših rojakov v tem delu Švedske s pomočjo društva prepoznava kulturne in druge posebnosti svojih prednikov, tako v pozitivnem kakor morda kdaj tudi v manj pozitivnem smislu. Skratka, naši otroci, vnuki in pravnuki so dobili podlago za lažjo opredelitev do lastne identitete, svoje etnične pripadnosti, izbirajo lahko sami, če želijo biti Slovenci, Švedi, Evropejci ali kaj drugega. K temu v demokratični družbi nihče



nikogar ne more prisiliti, izbirajo sami.

*Sestrice: z leve Dora, Anne-Marie in Lenka pred 39. leti pri babici in dedku v Prlekiji, letos jih je najmlajša napolnila že 40. Čestitamo!*

V jubilejnim letu 2008 se v imenu članov društva ORFEUM želim iskreno zahvaliti vsem članom - dobrotnikom - sponzorjem, kulturnim delavcem, članom upravnega odbora, udeležencem številnih sekcij in krožkov, pevovodjem, glasbenikom, pevcem, raznim avtorjem, dopisnikom in tudi vsem vam, ki ste s podporno dejavnostjo, članstvom podpirali slovensko stvar v Landskroni. Zahvaljujemo se predvsem Justinu Hvala in njegovi soprogi Ingrid Arbonius, ki sta društvu predvsem ob božičnih praznikih izkazovala svojo naklonjenost s sponzorstvom! Velikokrat sta finančno podprla kak projekt v okviru društva, ki bi sicer s težavo zaživel. Hvala vama, draga Justin in Ingrid!





Justin oziroma  
Tine, kot ga  
kličejo domači, je  
dobil obisk svojih  
dveh bratov,  
starejšega  
Jožeta (desno) in  
mlajšega Rajkota  
(levo),  
v Landskroni, julij  
2008

På fotot fyllde  
Ingrid 75 år

Na sliki je  
Ingrid pravkar dopolnila 75 let



Želimo vama še veliko lepih trenutkov v življenju!









Lojzek in Bernardka - na zdravje!



Foto: O. Budja, H. Tuomainen, M. Gucek in A.B.







Ljutomer; Tri generacije; Mamika; Kembrovi  
kmalu bo kosilo; | Štiri generacije; »Kalas«;





## ABISKO poleti



Poleti se švedski Slovenci po navadi podamo na jug, najpogosteje do Slovenije. Judita in oba Jureta pa so letos obrnili kompas in naredili podobno razdaljo proti severu. Abisko leži kar dva tisoč kilometrov severno od Lunda in je

del ene zadnjih divjin v Evropi. Le drobne breze in vrbe je od večjih rastlin mogoče najti tukaj, večinoma pa je ta del Laponske prekrit s tundro in močvarami, pa seveda z jezeri in gorami. Poleg severnega jelena in lemingov so od tu najbolj znani komarji. Najslajše pa so



laponske jagode (hjortron) in tudi letos jih je bilo ogromno. Trije odrasli in trije otroci smo se odločili prehoditi del poti



Kungsledenu, ki je eno najbolj znanih švedskih poti po naravi. Tudi Carl Linne se je potepal tu. Seveda so nas opikali komarji, a neskončno smo uživali v še neoskrunjeni laponski naravi. Bilo je svetlo vseh štiriindvajset ur na dan, vsak dan pa smo namerili okoli dvajset stopinj, sonce pa se je skrilo le 1. avgusta, ko je bil sončni mrk. Utrujenost in vročino smo preganjali s plavanjem in na snegu. Otrokom se seveda ni dalo v posteljo, ker nikoli ni bilo temno, so jih pa na koncu poslale v posteljo utrujene noge. Bolela so nas ramena od nahrbtnikov in srbelo zaradi pikov komarjev, a ta raj, kjer te ne motijo mobilni telefoni in avtomobili, je vredno vedno znova obiskati. Neverjetno prijetno se je po prehojenih kilometrih sprostiti v preprosti savni in namočiti v ledeno mrzlo, toda kristalno čisto jezero, žejo pa si potešiti iz hitro tekočega laponskega potočka.

Slika 1: Judita, oba Jureta, Nada, Lina in Pija Lucija na začetku potepanja vzdolž Kungsleden.

Slika 2: Kljub vročemu poletju je bilo sem in tja mogoče najti sneg, Lina, Jurček in Pija Lucija pa so nas pošteno nakepali konec julija.

*Jure Piškur & Judita Gartner*

Kulturskolan, Vår Teater Farsta presenterar ett unikt gästspel från Slovenien.  
Studio Anima ger föreställningen:

## Den klumpiga Augustina



**Nerodna Avgušlina**

Föreställningen ges lördagen 23 augusti, klockan 16:00.  
Plats: Vår Teater Farstagången 8 T-Farsta  
Fritt inträde.  
Medarrangörer: Kulturskolan Stockholm/Farsta, Slovenska föreningen i Stockholm, Svensk-slovenska vänskapföreningen.  
För mer info och bokning ring: 08-85 72 59 eller e-post: zavrel@bredband.net

www.kulturskolan.stockholm.se



## Svensk-Slovenska VänskapFöreningens

### Nyhetsbrev sommaren 2008

Det är skönt med sommaren, ljuset, värmen och semestern. Även vi som jobbat med Slovenienfestivalen behöver allt det som sommaren erbjuder. Festivalen är över och vi kan rapportera att den slovenska dansen och sången som startade festivalen på Stockholms torg verkligen var uppskattad.

Så rapporterade bland annat Radio Ljubljana om våra Slovenska dagar: Hatten av för organisatörerna och deltagarna i den mycket framgångsrika presentationen av slovensk kultur inom ramen för de Slovenska dagarna i Stockholm. Vål valda gäster kom från Slovenien - från sångköror och folklöregruppen till bildkonstnärer, skulptörer, fotografer samt författare, filosofer och arkitekter. Hela den paletten har verkligen bekräftat det valda mottot LITET LAND, STOR KULTUR.

Organisatörerna har gjort ett stort arbete, alla uppträdande har haft den positiva energin och den var närvarande under hela evenemanget.

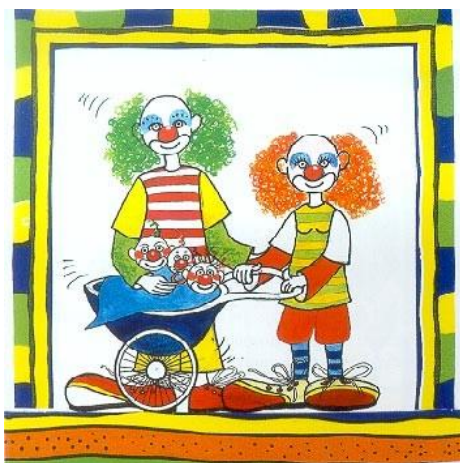
Även den slovenska tidskriften "Moja Slovenija" - Min Slovenia berömmar vår festival i en lång artikel. Du kan läsa den även på [www.MojaSlovenija.net](http://www.MojaSlovenija.net)

Det hände mer under maj månad. I Thunmanskolan i Knivsta invigdes en ombyggnad, av en slovensk värdsberömd konstnär och arkitekt Marjetica Potrc designad skolgård. Hon med flera medarbetare har fått i uppdrag av Statens konstråd att utforma skolgården med tanke på konst, funktion och miljö. Föreningens representanter var närvarande vid invigningen och stolta över slutresultatet. Nu har vi ställt frågan till skolan om eventuellt samarbete med en Slovensk grundskola.

Vår förening i samarbete med Slovensk-svenska föreningen i Ljubljana lyckades bekanta två gymnasieskolor för varandra. Det är Thoren Business School i Uppsala och gymnasiet i slovenska Jesenice. Samarbete pågår redan och i september/oktober 2008 skall svenska elever och lärare besöka Jesenice och nästa vår kommer slovenska elever och lärare till Sverige.

Nu i augusti kommer en Slovensk teatergrupp STUDIO ANIMA till Sverige och skall turnera med ett teaterstycke som handlar om en clownfamilj och som heter KLUMPIGA AUGUSTINA. Den vänder sig till "barn från 3 till 99 år". Vår förening i samarbete med Slovenska föreningen i Stockholm hjälper Studio Anima med lokalbokning och medfinansiering för uppträdande i Stockholm.

Den 20 augusti skall de uppträda i förskola i Minneberg och lördagen den 23 augusti kl. 16.00 i Farsta centrum på VÅR TEATER, adress Farsta gången 8. Föreställningen är gratis. Så om du vill se en slovensk teater och skratta, kom till Farsta på lördag den 23 augusti. Ta med alla dina kompisar och vänner, bekanta, mor- och farföräldrar.



#### CLOWNFAMILJEN

På Södertörns högskola forskar Anna Nilsson och förbereder sin doktorsavhandling på tema "Järnridå från Dancing till Trieste" med betoning på Slovenien. Vår förening kommer att bistå henne med konsultation, knyta kontakter i Slovenien med historiker och även äldre personer som kan berätta hur de själva upplevt järnridån efter andra världskriget.

På Skansen pågår varje år i augusti månad uppvisande av folkdräkter från olika länder. Vår förening undersöker möjligheten att presentera även slovenska folkdräkter där.

Och slutligen: Nu är det dags för dem som inte hunnit betala medlemsavgiften för år 2008 att betala in den på plusgirokonto **629 38 83 – 2**. Avgiften är även i år **150 kr** per person. Glöm inte att skriva ditt namn på inbetalningskortet.

**Ha en skön sommar och välkommen till VÅR TEATER lördagen den 23. augusti kl.16.00.**

Stanislava Gillgren, ordförande

#### **GLEDALIŠČE STUDIO ANIMA NA ŠVEDSKEM**

Po uspešnih turnejah v domovini, v različnih državah Evrope in v Avstraliji, se je to gledališče predstavilo tudi na Švedskem. V organizaciji društva Švedsko-slovenskega prijateljstva so 20. avgusta



nastopili v Stockholmu v otroškem vrtcu Miniberg, 23. avgusta pa - tudi v sodelovanju Slovenskega društva v Stockholmu - v »Kultur skolan, Vår teater« v Farsti, sledili pa so še nastopi v Göteborgu in Olofströmu. Gledališče vodi Sten Vilar, igralec in animator ter direktor »Studia Anima«. V skupini sodelujejo še Andreja Stare, akademska igralka in trije otroci: Nika Vilar, Nejc Vilar ter Katjuša Stare Luskovec. Brigita Vilar pa je povezovalka - koordinatorica. Predstave so prirejene za mlade in stare, za vse otroke in za vse odrasel, od treh do 99. leta starosti. Na Švedskem so predstavili igrice »Nerodna Avguština« ali »Klumpiga Augustina«, družino sestavljena iz očeta, matere in treh otrok. Vse se odvija v cirkusu, igralci pa so oblečeni v klovne. Zgodba govori o klovnu in njegovi družini, ki je, kot se za klovne spodobi, smešna in zabavna tudi takrat, ko se v njej dogajajo manj zabavne stvari. Ko se Nerodna Avguština in njen mož, zvezda cirkusa, le uspeta dogovoriti, da si bosta pomagala ter si delila delo in dolžnosti v družini, pa v njej naposled zavladata sloga in sreča. Pogovor se odvija v slovenščini. Igra ima vzgojno poučni namen. Pred začetkom predstave so predstavniki društva in vrtca oz. kulturne šole obiskovalce v švedščini seznanili o vsebini igrice »Nerodna Avguština«, da so otroci lahko sledili predstavi. Iz smeha in ploskanja nasmejanih obrazov smo sklepali, da so mladi in odrasli razumeli igrice in nastop igralcev. Glasbena spremljava je bila odlična. Bilo bi pa zaželeno, da bi igralci nekoliko več uporabljali tudi švedske izraze: dober dan, zdravo, nasvidenje, osel, umivanje zob itn.

Člani gledališke skupine kot nomadi potujejo iz Slovenije in po Švedski v avtodomu.

Drugo leto bodo odšli na turnejo po Kanadi. Želimo jim srečno pot in veliko uspehov!

Lojze Hribar

## REPORTAŽE

## REPORTAGE

Objava članka: Moja Slovenija



# Izseljenci na Švedskem predstavili domovino

Pogled na osrčje Stockholma, »severne Benetke«, z letala.

Sončni »Slovenski dnevi v Stockholmu« so se odvijali od

21. do 24. maja. Potekali so pod naslovom Majhna dežela, bogata kultura - LITET LAND, STOR KULTUR, SLOVENIEN FESTIVAL.

Igriva in poglobljena kulturna manifestacija z vrsto nastopov, ki so potekali v osrčju Stockholma, je po vsebini in tematikah, ki so presegle lokalne okvirje naših društev, **največja prireditve**, ki so jo kdaj zasnovali naši izseljenci, ki živijo na Švedskem. Temeljni namen prireditve je bil, po besedah arh. Stanislave Borštnar Gillgren, predsednice **Društva švedsko-slovenskega prijateljstva**, poglobljanje, spoznavanje in sodelovanje na vseh ravneh prijateljstva med obema narodoma na različnih področjih, zlasti na kulturnem. Preseči želijo dolgoletno domačijsko društveno-veselično raven posamičnih društev, pretežno obarvano z ansambli in folkloro, saj se je četrta generacija Slovencev že močno integrirala v švedsko družbo, svoj jezik in identiteto pa Slovenci v enajstih društvih na Švedskem še vedno ohranjajo. V okviru Evropske unije pa lahko uresničujemo zahtevnejše skupne programe. Prireditve sta organizirali še **Slovensko društvo v Stockholmu** in Veleposlaništvo Republike Slovenije v Stockholmu. Podjetje **Kraft & Kultur i Sverige AB**, katerega direktor je Boris Benulič, ki je primorskih korenin, pa je poleg odlične organizatorke Ulrike Nordfeldt prispevalo velik del stroškov za dvorano, bivanje in pogostitev gostov iz Slovenije. Mnogi nastopajoči iz domovine pa so si (delno) sami krili stroške.



Zaslužni organizatorji in gostje. Četrti z leve Kjell Sjöström, prvi predsednik Društva švedsko-slovenskega prijateljstva, ustanovljenega v času osamosvajanja Slovenije

### **Vriskajoče veselje in radost gibanja v skandinavskih Benetkah**

**V sredo, 21. maja**, je na trgu **Medborgarplatsen** nastopila folklorna skupina iz Škofje Loke pod vodstvom Marka Krajnika, nato še na trgu Slusen, Södermalmstorg-Ryssgarden in navdušila gledalce. Mlada gledalka je dejala: »Slovenci

ste prinesli vriskajočo veselje in radost gibanja v te naše hladne **skandinavske Benetke**, kot imenujejo Stockholm.« Naša sreča: štirje sončni dnevi!



V knjižnici Slovenskega društva v Farsti je bila razstava akvarelov **Lepote Slovenije** slikarjev Emilije Erbežnik, Marije Strnad, Marjana Miklavca, Iva Kolarja, Jurija Repenška in Draga Jermana, ki so jo razširili z več deli tudi v prostorih Enskilda Galleriet.

Zasnove moderne slovenske arhitekture so na razstavi predstavljali arhitekti pisarne Bevk-Perović. Jože Stražar, mednarodno uveljavljeni kipar, grafik in medaljer, je ob 300-letnici rojstva znanstvenika, naravoslovca Šveda Carla von Linnéja, ki je sodeloval z naravoslovcem



in zdravnikom iz Idrije, J. A. Scopolijem, razstavil svoj opus medalj, ki ga je s skulpturami in akvareli svoje žene, Japonke Sumiko Kiyohara, prikazal že lani v Mestni galeriji v Velenju.

Lojze Hribar, pravnik, organizator in veteran stockholmskih rojakov, je ponudil streho nad glavo četici gostujočih. Prvi z leve Marjan Marinšek, vodilni kulturnik iz Velenja, idejni oče Festivala Pika Nogavička, dolgoletni prijatelj švedske pisateljice Astrid Lindgren, je s citrami obogatil vrsto nastopov.

Vrhunski fotografski mojster umetniške fotografije Oskar - Karel Dolenc je očaral s fotografijami Cerkniškega jezera, ki je edinstven fenomen spremenljivosti letnih časov in enkratne lepote. Razstava o Primožu Trubarju, očetu prve slovenske knjige, je bila prav v knjižnici v Farsti, ki jo je projektirala naša arhitektka Stanislava Borštnar Gillgren. Prav tu je v 70. in 80. letih, v polnem razmahu slovenskega izseljenstva, učila naše potomce slovenščino Mihaela Hojnik. Sedaj se žal že nekaj let **slovenske besede otrok četrte generacije ne sliši več!**



Folkloristi iz Škofje Loke so najprej navdušili množico Švedov na ulicah, nato še v dvorani Enskilda Galleriet.

**Odprtje festivala v znamenju plesa in glasbe**  
Odprtje festivala z nazivom **Majhna dežela, bogata kultura** se je naslednji dan (četrtek, 22. maja) začelo z

nastopom že omenjenih folkloristov iz Škofje Loke. Dirigentka Jerica Bukovec je uspešno izvedla diplomski koncert s švedskimi pevskimi zbori **KMH Vokalensemble, KFUMs kammarkör** in **Täby kammarkörb**, saj jih je naučila peti ljudske pesmi v **slovenščini!** Eminentni švedski kulturniki, pevci, obiskovalci opere, profesorji glasbe in gledalci so ji izrekli častno priznanje.

Popularni ženski slovenski **trio Katrinas** je spevno zaključil večer, ob prikazovanju filmov o Sloveniji in turističnem vabilu Švedom za obisk Slovenije in občudovanju »vriskajočega veselja in radosti, ki so ju prinesli Slovenci v Stockholm, hladne Benetke Skandinavije«. Moški pevski zbor pod vodstvom Janka Hareja je s primorsko-kraškimi melosom, v katerega so položili moško strast in veselje do petja, navdušil; naslednji večer pa privabil v dvorano Enskilda Galleriet množico Švedov, ki so navdušeno ploskali mojstrskim vokalnimi dosežkom postavnih fantov.

Ulrika Nordfeldt, glavna, neumorna organizatorica, predstavnica sponzorja Kraft & Kultur AB s predsednikom društva pisateljev Slavkom Preglom.

V **petek, 23. maja**, so opoldne na trgu **Stureplan** nastopili folkloristi. V knjižnici v Farsti so igrali in peli slovenske ljudske pesmi Lilijana Stepic, Emilija Erbežnik in Jože Jesenovec. Veličasten nastop se je odvijal v cerkvi sv. Štefana - **Stefanskyrka**, ko so nastopili: **Mešani pevski zbor Gorenje-Velenje, Dornberški fantje** in švedski **Täby kammarkör** z vodilno mislijo: **V duši molitev, na ustih pesem, v srcu**



**domovina.** Prireditve so se nadaljevale v Enskilda Galleriet. Mlada filozofa in profesorja Vid Snaj in Gorazd Kocijančič sta z moderatorjem filozofom Tomasom Anderbergom nastopila z razpravama o etiki. Na citrah ju je spremljal Marjan Marinšek, direktor Kulturnega centra Velenje, ki je pred leti v povezavi s priljubljeno švedsko pisateljico za otroke Astrid Lindgren zasnoval vseslovensko prireditev **Festival Pike Nogavičke.**



Kipar, grafik Jože Stražar, ki živi na Švedskem od leta 1965, je dosegel mednarodni sloves.

**V soboto, 24. maja**, je v Enskilda Galleriet dušni pastir Zvone Podvinski iz Göteborga daroval slovensko mašo. Pisatelja Ivan Cimerman z aforizmi in Slavko Pregl z basnimi, ki jih je v švedščino prevedla

in brala prof. Mita Gustinčič Pahor, sta izvabila hudomušen smeh ob bičanju zablod in »globalnih etičnih blodnjah človeka tega planeta«. Moderator je bil pisatelj Richard Schwartz. Satiro je na kitari virtuozno dopolnila Danni Stražar, ki študira glasbo v Stockholmu. O razvoju današnje slovenske arhitekture je predaval in komentiral arhitekt Vasa Perović. Njegov moderator je bil Johan Carlsson. Tema: kako sodobne globalne in evropske težnje vnesti v slovenski prostor.

### **Prebudimo vsestransko sodelovanje**

Svečan zaključek prireditev so izvedle pevke tria **Katrinās** s tenkočutnim petjem, ki je zajemalo predvsem tipičen slovenski melos in obvladovanje sodobnih smeri evropske glasbe.

Vse te predstavitve so imele namen prebuditi vsestransko, kulturno, znanstveno, gospodarsko pripravljenost med Švedsi, ki le malo potujejo v »deželico pod Triglavom«.



Društvo švedsko-slovenskega prijateljstva je bilo ustanovljeno med osamosvajanjem Republike Slovenije. Rojstvo samostojne republike je narekovalo drugačne odnose, kot pa so jih bili vajeni slovenski podjetniki na Švedskem, kupci slovenskih izdelkov in poslovni partnerji. Tudi mnoge družine z zakoncema obeh narodnosti so začutile potrebo, da se združujejo in tesneje povežejo Slovenijo in Švedsko. Ponudbe osrednjih turističnih organizacij iz Slovenije na švedski televiziji ni zaslediti, le kakšno hrvaško. Švedi, ki so podvrženi hladni severni klimi in dolgim zimam, negujejo zdravje. Iščejo topla morja in vroča poletja, mi pa lahko pustolovcem, »potomcem Vikingov«, ponudimo storitve v alpski, kontinentalni in sredozemski klimi, reke, jezera, gradove, arheologijo, etnološke bisere ... in storitve v 16 slovenskih zdraviliščih.



Z desne: pisatelj Ivan Cimerman, arhitektka Stanislava Borštna - predsednica Društva švedsko-slovenskega prijateljstva, in Lojze Hribar - pravnik, prevajalec in organizator, »oče za vse zadeve izseljencev«, ki že več kot 40 let živi v Stockholmu.

Po podatkih monografije **Augustine Budje (Slovenci na Švedskem, Landskrona 2005)** je bilo na Švedskem leta 1999 registriranih, v Sloveniji rojenih priseljencev: 2657 moških in 2441 žensk. Danes se že vidijo sledovi asimilacije, saj se Slovenci vse bolj »integrirajo« in zlasti dekleta prevzemajo švedske priimke. Število otrok za dopolnilni pouk slovenskega jezika je premajhno, zato dajejo Švedi s svojo večkulturno politiko usodno prednost priseljencem drugih narodnosti iz različnih dežel Evrope, Azije in Afrike, ki imajo veliko število otrok.

Majska prireditev je dokaz, da imamo v Stockholmu in drugih mestih na Švedskem sposobne »ambasadorje« na različnih področjih, ki zadevajo strokovna znanja, z dolgoletnimi izkušnjami in prakso. Ti izseljenci vseh generacij, ki domovini ponujajo roko, modrost, znanje in voljo ter poznajo švedsko mentaliteto in navade - in obenem čutijo pripadnost »matični domovini, staremu kraju«, so vredni velike pozornosti



naših gospodarstvenikov, strokovnjakov, kulturnikov in aktivnejših politikov s čutom za izseljence na Švedskem.

Besedilo in foto: Ivan Cimerman

*JERICA BUKOVEC:*

Nekega lepega dne sem prejela klic Stanislave Gillgren, ki me je povabila na kosilo. Omenila sem, da imam zaključni koncert

podiplomskega študija v mesecu maju, in tako se je vse skupaj začelo. Dana ideja je rodila novo zamisel, oči so se vedno bolj iskriale, nasmeh je bil vedno bolj opazen in volja, da naredimo nekaj več, je bila od tistega trenutka naprej neomajna. Združeni smo bili v eno, z enim samim ciljem: predstaviti Slovenijo Stockholmu, Švedski. Sodelovanje se je pozneje več kot le razširilo, začetna ideja se je še bolj razcvetela, dokler ni na lep majski dan vse skupaj slovesno odprl ples folklorne skupine, dokler se naenkrat ni zaslišalo petje pevcev, dokler ni naenkrat Stockholm za nekaj dni postal »slovenski«. Še zdaj, ko pomislim na to, sem ponosna, da sem Slovenka in sem vesela, da mi je Stanislava že od samega začetka izkazala toliko zaupanja.

Po festivalu sem na listu papirja prejela misli Jelke Repenšek, ki je našemu festivalu sledila od samega začetka, njeno zahvalo. Med drugim je napisala: »Zahvaljujem se Bogu, da imamo Slovenci tako bogato izročilo, da imamo Slovenci tako odlične skladatelje, da je Bog križal poti Zvoneta Podvinskega in teh ljudi, da so Švedi s pesmijo prišli Slovincem "pod kožo".«

Naj pri tem omenim, da je bilo na mojem koncertu predstavljenih sedem del slovenskih skladateljev in štiri dela švedskih skladateljev. Ob tem ne morem, da ne bi omenila vseh sodelujočih, ki so na toliko različnih načinov predstavljali svoj košček Slovenije. Več kot vesela sem, da nam je to uspelo. To je odskočna deska, da bo takšnih "kosil" v prihodnje morda še več.

Posredovala: Danni S.

## **Žegnanja se je udeležilo več kot 2.000 domačinov in okoličanov**

Kakor vsako leto, je tudi letos v cerkvi v Apačah, ki je posvečena Mariji Vnebovzeti, 15. avgusta, na Velike maše dan, potekalo farno žegnanje. Slovesnost se je začela z dopoldansko žegnanjsko mašo ki jo je ob sodelovanju domačega župnika Janeza Ferenceka, župnika iz Martijanec dr. Karla Bedernjaka, duhovnika iz Celovške škofije, doslej župnika v župniji Murska Sobota, Martina Horvata in upokojenega apaškega duhovnika Janeza Ošlaja, daroval župnik iz župnije Pečarovci Jože Hozjan. Žegnanjsko slovesnost je pred mašo in po maši s svojim koncertnim nastopom pred cerkvijo popestrila Apaška pihalna godba, ki so ji prisluhnili številni obiskovalci. Praznovanje so zaznamovali tudi številni kramarji, ki so obiskovalcem ponujali tekstil, igrače, obutev, vrvarske izdelke, lect in še kaj. Za številne obiskovalce, bilo jih je več kot 2000, je z mesnimi dobrotami poskrbela mesarija Gomboc iz Šratovec ter gasilci PGD Apače, ki na ta dan vsako leto prirejajo gasilsko veselico. Na žegnanju se je na brata Feliksa Jablanovca, ki živi na Švedskem in se je velikokrat udeležil tega cerkvenega slavlja, spomnil njegov brat Alojz Jablanovec iz Plitvice pri Apačah.



Foto: Alojz Jablanovec, brat Feliksa Jablanovca, in njegov bratranec Ivan Kajdič, sta se spomnila na Feliksa, ki živi na Švedskem in se je rad udeleževal vsakoletnega žegnanja v Apačah



*Pripis UREDNICI!*

*Tukaj Vam pošiljam kratek zapis o žegnanju v Apačah. Naneslo je, da smo srečali brata od enega Vaših članov društva in bralca Glasila, sem pač poslal kratek prispevek, čeprav vem, da ni aktualen za Vaš časopis. Če bo mogoče, Vi to znate, objavite vsaj sliko, da bo brat Feliks videl svojega brata in bratranca. Kar tako Vam pošiljam tudi nekaj slik tega dogodka.*

*Pa lepo pozdravljeni!*

Ludvik Kramberger

## INTERVJU

## INTERVJU

### Stanislava Gillgren

Jerica BUKOVEC

Stanislavo Gillgren, predsednico Švedsko-slovenskega društva prijateljstva v Stocholmu smo poprosili, naj nam odgovori na nekaj vprašanj. Ker je čas dopustov in se z njo nismo utegnili srečati, ji je Jerica Bukovec poslala elektronsko pismo z vprašanji, rezultat tega pa je Stanislavino pismo, v katerem opisuje svoja razmišljanja, hrepenenja in svojo pot izseljenke na Švedskem.

Sredi poletja smo. En dan sije sonce, naslednji dan je deževno in oblačno. Uživam na soncu in izkoristim vsak sončni žarek. Vroče poletje in toplo morje, kot je bilo doma v Sloveniji, je tisto, kar tu na Švedskem najbolj pogrešam.

Vendar pa obstajajo druge stvari, ki me tukaj »ogrevajo«. Moji dve hčerki Nikolina in Madeleine ter moje male vnukinje. Pred kratkim smo praznovali Thein četrti rojstni dan. Daril in balonov je bilo na pretek. Imeli smo torto, svečke, pesem in veselje, torej vse kar spada zraven. Je pa Thea že pred tem dobila še eno, najlepše darilo: namreč svojo sestrico. Na svet je prirojala pred dvema mesecema, kar je bilo v iskreno veselje vsem nam. Tudi mala sestra je dobila darilce, čeprav še ne razume, zakaj ga je dobila. Praznovanje se je odvijalo v poletni hišici na otoku, na torti so bile štiri svečke, objemali smo se, smejali in plesali. Česa bi si ob tem sploh še lahko želeli ...

Tukaj v Stockholmu so v tem poletju na sporedu tudi druge stvari. V mesecu avgustu bo na Švedskem in tudi v Stockholmu gostovalo gledališče Studio ANIMA iz Slovenije. Nastopili bodo z igro »Nerodna Avgušтина«. Predstava je primerna za otroke in odrasle in Thea si bo skupaj z mano in s svojo mamico lahko ogledala slovensko predstavo. Naredili sva plakat, ki ga bova s Theo obesili v njenem vrtcu, kjer bodo nastopali. Nastopali pa bodo tudi v veliki dvorani v t.i. »Šoli kulture« v Farsti. Poslali smo obvestilo slovenskim in švedskim znancem ter upamo, da bo odziv velik.

Želeli so, naj nekaj povem tudi o sebi. Rodila sem se v Ljubljani. Mama ni vedela, da pričakuje dvojčka. Najprej je na sveti pokukal moj bratec, čez štiri ure pa še jaz. Bil je veliko presenečenje za vso družino in še posebej za mojega starejšega brata Naceta, ki tudi ni bil pripravljen, da bo dobil kar dva dojenčka. Časi niso bili najboljši. Mi otroci seveda tega nismo razumeli in velikokrat se sprašujem, kako sta pravzaprav moja mama in oče to prenesla. Oče je doštudiral strojništvo v Beogradu, kjer sta se srečala z mojo mamo. Po diplomi sta se vrnila domov v Slovenijo in se poročila na Bledu. Oče je imel strojno podjetje, mama pa je gospodinjala in poleg tega študirala petje. Vse to ni bilo mogoče s tremi otroki. Petje naj bi počakalo do takrat, ko bodo boljši časi. Stanovali smo v Spodnji Šiški, v hiši, ki jo je zgradil stari oče in je imela prostor za skoraj vse Borštinarje (kar je moj deklinški priimek). Ob hiši je bil vrt z rožami, sadjem in zelenjavo.

Moj prvi globlji spomin na vojno je na obdobje, ko sva z bratom začela obiskovati prvi razred. Takrat nisva imela niti šest let. Najino solo so okupirali Nemci. Na strehi šole so imeli orožje, od koder so streljali na letala. Nas otroke, ki smo začeli hoditi v prvi razred, so poslali v neko staro gostilno na Celovški cesti. Spominjam se alarmov, zaklonišča in poti domov iz šole. Ni bilo prijetno ...

Spomnim se tudi dneva osvoboditve. Otroci smo sli na glavno cesto gledat, ko so naši okupatorji korakali iz takratne Jugoslavije. To mi je res ostalo v spominu in nisem pozabila veselja med našimi ljudmi na ulicah.

Po gimnaziji sem se odločila za študij arhitekture, česar še danes ne obžalujem. Bilo je res lepo študentsko obdobje v Ljubljani. Študentje arhitekture smo med drugim brali tudi o Švedski, ki je že takrat gradila velika predmestja, pa tudi švedska kuhinja je bila poznan pojem. Odpotovali smo na Švedsko in si to ogledali. S prijateljico nama je uspelo dobiti prakso v arhitekturni pisarni. Na moje povpraševanje v pisarni, če se smem po opravljeni diplomi v Ljubljani vrniti nazaj v Stockholm na prakso še za eno leto, sem dobila pozitiven odgovor.



Prišla sem torej nazaj. Vlak je nekega sončnega dne v maju pripeljal v center Stockholma. Naslednji dan sem sedela v službi v starem mestnem delu Stockholma Gamla stan, seveda prepričana, da se čez eno leto vrnem k vsem mojim dragim nazaj v Ljubljano. Pa ni bilo tako.

Stockholm je lep, delo je bilo zanimivo, zato sem si mislila, da bom pač ostala, dokler se ne naveličam. Nisem se še naveličala in sem še vedno tukaj. Vsa leta sem se ukvarjala z arhitekturo, zadnjih 15 let s stockholmskimi šolami. Vodila sem projekte in se borila za dobro arhitekturo in za dobro počutje učencev. Uspelo mi je in večkrat sem dobila priznanje, ne zgolj od svojih nadrejenih in ravnateljev šol, temveč tudi od učencev samih, kar me še bolj veseli. Na šole, kot so gimnazija Kungsholms gymnasium, Norra Real in npr. Vasa Real, sem še vedno ponosna.

Ponosna pa sem tudi na svoje otroke. Starejša hči Nikolina je televizijska producentka. Sicer je šele na začetku svoje kariere, pa je že dobila precej odličnih priznanj. Madeleine se ukvarja z oblikovanjem, kar je res pravi poklic zanjo. Pravzaprav je največji uspeh za mamó ta, da lahko reče: »Moji otroci so mi v veselje.« Od svojih otrok sem se naučila naslednje: podari jim ljubezen in dobil jo bos nazaj.

Kot predsednica društva Švedsko-slovenskega prijateljstva imam vedno v mislih dejstvo, kako Švedom predstaviti našo malo in lepo Slovenijo. Zato imajo vse nase prireditve, razstave in srečanja, pa tudi naša spletna stran [www.svenskslovenska.se](http://www.svenskslovenska.se), velik pomen. Veliko mislim na našo drugo generacijo, na naše otroke, ki so se postali še bolj Švedi, vendar vem, da hočejo ohraniti stik s Slovenijo. Ko otroci odrastejo in dobijo svoje otroke, se nekako zopet na novo prebudi želja, da spoznajo svoje korenine. Zato resnično verjamem v naše društvo švedsko-slovenskega prijateljstva.

V okviru društva nam je uspelo organizirati poučevanje slovenščine za odrasle, odziv na to pa je bil velik. Tudi za poučevanje otrok je velik interes in premišljujemo, kako bomo poskrbeli za to.

Nase društvo ima prihodnost, kar nam je potrdil tudi Slovenski festival v mesecu maju tukaj v Stockholmu. Namen je bil prikazati našo malo Slovenijo in njeno bogato kulturo, kar nam je tudi uspelo. Najboljše stike s švedsko publiko smo dosegli ob nastopanju folklorne skupine s plesom in petjem na prostem na trgih. Ljudje so z zanimanjem opazovali poskočen ples in glasbo ter se pogovarjali z nami. Vsi, ki so že kdaj prej obiskali našo deželo, so bili zelo pozitivni. Mnogim drugim pa smo Slovenijo predstavili z zemljevidom in fotografijami, in upam si trditi, da jo bodo kar kmalu obiskali. Da smo dosegli, kar smo nameravali, lahko preberete tudi v reviji Moja Slovenija, ki veliko piše o našem festivalu. Članek najdete na spletni strani (pa tudi v našem glasilu, op. ur.): [www.moja.slovenija.net](http://www.moja.slovenija.net)

Uspelo nam je najti šole na Švedskem in v Sloveniji, ki sodelujejo med seboj in upamo, da tudi to prispeva k prijateljstvu med našima državama. Radi bi, da se nase mlade generacije seznanijo in gojijo skupne interese.

Pred kratkim se je Slovenija predstavila v Stockholmu tudi s turizmom in kulinaričnimi dobrotami, Nismo poskusili zgolj pršuta in kranjske klobase, postregli so nam tudi vaniljev sladoled, na katerem je bilo politega malo bučnega olja. Od zdaj naprej to sladico priporočam vsem nam, bodisi Slovencem ali Švedom. Najprej me sicer čudno

pogledajo, potem pa jo poskusijo. Prav zares so vsi do zdaj to nenavadno kombinacijo tudi pohvalili. Treba bo uvoziti bučno olje ali pa odpreti slovensko slaščičarno v Stockholmu. Zamisli je veliko, skupaj pa jih moramo uresničiti.

Jerico je zanimalo, kdo je po mojem mnenju tu v Stockholmu najbolj zaveden Slovenec. Ni mi treba veliko misliti. Po moje je to na vsak način Lojze Hribar. Ne samo, da je zaveden, tudi veliko ve o naši domovini in vedno najde kako pot, da svetuje in odgovarja na naša vprašanja. V veliko pomoč nam je tudi v našem društvu. Med Slovenkami pa si Ti, Jerica, tista, ki imaš največ zavednosti v sebi, saj si to dokazala tudi s tem, da ti je uspelo švedske pevske zборе naučiti slovensko pesem. Mlada si in polna energije. Ostani taka.

Tudi jaz poskušam na vse načine ohraniti svojo slovensko kri. Po že skoraj 45 letih tukaj, torej 44 let več, kot sem nameravala ostati, sem ponosna na Slovenijo in res želim, da vsi okrog mene to razumejo in spoštujejo.

Arhitektura mi leži najbolj pri srcu, zato bom opisala švedskega arhitekta, ki ga ravno Sedaj najbolj občudujem. To je Gunnar Asplund, ki je med drugim projektiral Stadsbiblioteket – Mestno knjižnico v Stockholmu, pa tudi Skogskyrkogården – pokopališče v južnem delu Stockholma.

Živel je v istem obdobju kot naš slavni arhitekt Jože Plečnik, ki je istočasno naredil načrte za Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK) in pokopališče Žale v Ljubljani. Ta dva velika moža sta se poznala, si dopisovala in drug drugega občudovala. Oba sta svetovno znana in priznana arhitekta. Vsak ima svoj slog, načrtovala in gradila pa sta istočasno, kar je zares zanimivo.

Stanujem blizu Mestne knjižnice v Stockholmu in večkrat sem v njej, ali pa sedim v parku, ki spada k zgradbi in ga je tudi oblikoval arhitekt Asplund. Čas imam opazovati detajle in vsakokrat opazim kaj novega. Asplund je narisal tudi vso opremo za to slavno knjižnico, tako kot je Plečnik risal opremo za knjižnico v Ljubljani. Arhitekti so bili takrat bolj vsestranski, kot smo mi danes.

Akvarelni kolaž »Zbor tulipanov« umetnice Sumiko Kiyohara je slika, ki mi je sedaj najljubša. Visi v moji dnevni sobi, zdi pa se, da na njej tulipani pojejo in plešejo, kar mi je v veliko veselje vsak večer. Ko sem bila lani na razstavi Sumikinih akvarelov na temo tulipanov, sem v istem hipu razumela, da moram to umetnino kupiti.

Slovenska narodna pesem me je spremljala vso mojo mladost. Še posebej oče je rad in lepo pel, najraje gorenjske pesmi. Potem so še posebno v študentskih letih naši fantje na fakulteti prepevali vedno, kadar je bila priložnost. Vsakokrat, ko sem pozneje prišla iz Švedske domov na dopust in srečala svoje kolege, je bila ta njihova pesem zame še lepša kot v časih, ko sem živela v Ljubljani.

Kdo je torej ta Stanislava? Vem le to, in tako so mi rekli tudi doma: Trmasta je in ve, kaj hoče, nima jo smisla prepričevati v kaj drugega. Nekaj od tega je najbrž res. Če sem se odločila za neko stvar, mi je po navadi uspelo tudi uresničiti. Vem, kaj hočem, ne vdam se kar hitro, zagovarjam tisto, v kar verjamem, pa četudi za mene ni vedno koristno. Pravzaprav pa naj to, kakšne lastnosti imam, ocenijo in povedo drugi, ki me poznajo.





I samtal med Ambassadören



Nace och Cenka, Stockholm



Farstabibliotek

Folklore, Stureplan



## Intervju s Sanno Kolar



### Trener Miran vzpodbuja dekleta pri ogrevanju

Sanna je stara 14 let, živi v Stockholmu in že precej let trenira v klubu Enskede IF.

#### *Zakaj si se odločila ravno za nogomet?*

- Poskusila sem ga igrati in bila navdušena, zato sem nadaljevala. Tudi oče me je vprašal, če mislim resno, in tako je ostalo pri tem.

#### *Že drugo leto Gothia Cup?*

- V Gothia Cupu lahko sodelujemo že od 12. leta naprej, v ekipi pa je enajst igralk.

Prva tekma je bila med Mullsjö IF in Enskede IF, rezultat 1-4.

Druga tekma z Norvežankami, Hanger FK in Enskede IF, rezultat 0-5.

Treja tekma med klubom Kungälv FF in Enskede IF, rezultat 0-3.

Četrta tekma med Nemkami TSV Buehholz in Enskede IF, rezultat 0-7.

Peto tekmo smo izgubile s 3-1 proti Sandåkerusu.

Na obrazih utrujenih deklet so se videle solze in razočaranje, toda že takoj so se odločile, da drugo leto spet pridejo v Göteborg.

#### *Kaj delate po tekmah in v prostem času?*

- S trenerji potekajo pogovori o tekmah in priprave, nato pa proste aktivnosti.

Drugače je bilo le po zadnji tekmi, ko smo odšle v šolo, se preoblekle in se



odpeljale v mesto. Na Hedenu smo navijale za igralce, ki so tam igrali. Tudi zabavišni park Liseberg je bil deležen obiska nekaterih. Diskoteka smo tudi obiskale, saj je bilo srečanje z drugimi igralci pozitivno. Organizatorji v diskoteki so zelo strogi, tako da v samem prostoru niso dovoljene ne alkoholne pijače ne mamila. Do sedaj s tem še niso imeli težav.

Sanna Kolar z babico



*Kaj počnete preostali del leta?*

- Tekmujemo in treniramo. Poleti gremo po navadi na nogometni tabor, ki je bil letos na Gotlandu. Sannin oče Miran je pomočnik trenerja (ti so namreč trije), saj gre za veliko odgovornost, ko je treba dekleta voziti na treninge in tekmovanja. Miran se je odločil za pomočnika zato, ker je prejšnji že po nekaj treningih odstopil. Sanno nič ne moti, da je oče včasih ostrejši in mogoče od nje zahteva še malo več.

Klub Enskede IF deluje v Stockholmu in ima več

nogometnih sekcij. Tudi fantje in dekleta so različne starosti. Iskati morajo sponzorje, ki pomagajo pri financiranju kluba, saj tabori in tekmovanja stanejo in bi drugače vse plačevali iz lastnih sredstev.

Sanna je po končanem tekmovanju ostala v Göteborgu, kjer smo si malce ogledali Göteborg in tudi Liseberg.

Tukaj gre za veliko ljubezen in zavest do tega športa, saj gre za prostovoljce. Pripraviti morajo načrte za vsako tekmo, ki so bo odigrala, vse to pa je prostovoljno delo. Zagotovo so zadovoljni, ko je vsega konec. Počitka ni veliko, ker se morajo že pripravljati za naslednje leto.

Intervju izvedla: Marija Kolar

Slovenija, Ljutomer, 9. avgusta 2008

## Ljutomer: Ob 140-letnici prvega tabora slovesno

**Janša: Ideje "zedinjene Slovenije" bi se morali spominjati večkrat. " Danes sedanost in prihodnost držimo v svojih rokah, nedavno smo dokazali Evropi in svetu, da se ne bojimo niti večjih in širših izzivov. Biti Slovenec predvsem pomeni hoteti biti Slovenec."**

*Janez Janša v nagovoru zbranim v Ljutomeru*

**V Ljutomeru je potekala slovesnost ob 140. obletnici prvega tabora, na katerem je 7.000 ljudi podprlo program Zedinjena Slovenija.**

Slavnostni govornik je bil premier **Janez Janša**. V svojem nagovoru je poudaril, da tabori pričajo o tedanji državljanski kulturi, ko sta bila presežena kulturni boj ter prepričanje o ekskluzivnosti določene politične mentalitete. Pri tem je zatrdil, da proslave obletnic ne smejo biti uperjene proti nikomur.

**Janša: Ideje "zedinjene Slovenije" bi se morali spominjati večkrat** Predsednik vlade meni, da bi se morali ideje o združeni Sloveniji, ki je stara 160 let, spominjati večkrat: "In to kljub temu, da od preteklosti ni mogoče živeti, vendar pa prav tako ni mogoče polno živeti brez narodne identitete. Ne zgolj zato, ker je temelj nacionalne kulture, ampak tudi zato, ker je ta identiteta globoko usidrana v preteklosti. Usoda vsakega naroda je odvisna predvsem od tega, če zna trezno presojsati lastno zgodovino, družbo, človeka in svet ter če gradi vrednote na resničnih in trajnih spoznanjih."

**V petek odkrili kip Radoslava Rázlaga** Slovesnosti ob visoki obletnici prvega tabora v Ljutomeru potekajo že od začetka leta, ko je bila predstavljena monografija Ljutomer - osrčje Prlekije, z današnjo pa dosegajo vrhunec.

V petek se je tako v okviru praznovanja obletnice prvega tabora, na katerem so ljudje zahtevali tudi priznanje slovenščine kot uradnega jezika, končal znanstveni simpozij na to temo. Odkrit je bil doprsni kip pesnika in pisatelja **Radoslava Rázlaga**, na slavnostni seji občinskega sveta Ljutomer pa podeljene občinske nagrade in priznanja.

**O taborih obširno poročalo domače in tuje časopisje** Prirejanje množičnih političnih in kulturnih zborovanj na prostem, ki je na Slovenskem potekalo med letoma **1868 in 1871**, je imelo za Slovence velik afirmativen pomen. O taborih je obširno poročalo domače časopisje, pa tudi številni časniki po monarhiji, predvsem osrednji dunajski. Zanimanje zanje se je širilo tudi prek slovenskih nacionalnih meja.

**Med letoma 1868 in 1871 17 taborov** V tistih letih so na slovenskem etničnem ozemlju organizirali 17 taborov; prvi je bil, kot je že omenjeno, pred 140 leti v Ljutomeru. Cesarsko namestništvo v Gradcu je zborovanje sprva prepovedalo, vendar ga je liberalnejši notranji minister pozneje le dovolil. Za predsednika je bil izvoljen doktor Radoslav Rázlag, ki je bil tedaj ena osrednjih slovenskih političnih osebnosti in poznejši kranjski deželni glavar. Prvi slovenski tabor je bil mogočna manifestacija prebujanja slovenske nacionalne zavesti in v tem smislu pomemben dogodek v novejši zgodovini našega naroda.



**Ideja organiziranja taborov češka** Ideja taborskega gibanja je v naše kraje prišla s Češkega, kjer so tabore začeli pripravljati maja istega leta. Glavna zahteva na vseh taborih je bila izpolnitev 19. člena ustave, ki je zagotavljal enakopravnost vsem narodom v državi.

Večer; Povzetek: A. Budja

## ZANIMIVOSTI

## AKTUELLT

### Barroso pohvalil slovensko predsedstvo

Barroso se je Janši zahvalil za dobro opravljeno predsedovanje Uniji. Foto: EPA

" O rezultatih bo sodil čas, uspehi, ki smo jih dosegli, pa niso uspehi slovenskega predsedstva, temveč skupni uspehi celotne Unije. " Janez Janša

**Slovensko predsedstvo je opravilo izredno delo, je ob koncu zadnjega vrha Unije pod slovenskim vodenjem dejal predsednik Evropske komisije.**



*"Rad bi se iskreno zahvalil premierju Janši in njegovi ekipi, ki so opravili izredno delo - s predanostjo, politično in intelektualno poštenostjo, potrpežljivostjo in profesionalnostjo,"* je poudaril **Jose Manuel Barroso**. Poleg tega je predsednik EK-ja spomnil, da je tokratni vrh potekal v zelo napetih razmerah zaradi irskega "ne" na referendumu o Lizbonski pogodbi in zaradi naraščajočih cen hrane in nafte, a je slovensko predsedstvo po njegovih besedah zelo kompetentno opravilo svojo nalogo.

### **Janša: Predsedovanje prineslo dragocene izkušnje**

Slovenski predsednik vlade **Janez Janša** pa je zatrdil, da je predsedovanje Sloveniji prineslo dragocene izkušnje. Priznal je, da je za našo državo predstavljalo velik izziv, in dodal, da je to izziv za vsako članico - ne glede na to, ali je majhna ali velika, da pa še posebno to velja za države, ki se pred nalogo, kakršna je predsedovanje, znajdejo prvič. Predsedstvo se je zadnjega pol leta spopadalo s številnimi izzivi, tudi nenačrtovanimi. Med slednjimi je slovenski ministrski predsednik omenil Zahodni Balkan in spomnil, da je Kosovo neodvisnost razglasilo prav v času slovenskega predsedovanja.

### **"EU je skupnost, ki prinaša koristi"**

Kot posebno velik uspeh je izpostavil dejstvo, da je EU dokazal, da kljub težavam deluje in se

odziva na vse težave, da je skupnost, ki prinaša koristi za tiste, ki vanjo še vstopajo in za tiste, ki so že v njej. Ob tej priložnosti se je Janša zahvalil še za podporo in razumevanje s strani EK-ja in služb Sveta EU-ja.

### **Greenpeace: Slovensko predsedovanje komaj zadostno**

Manj kot Barroso in Janša pa je bila s slovenskim predsedovanjem zadovoljna okoljska organizacija **Greenpeace**, ki je slovensko delo presodila kot "komaj zadostno". *V svojem semestru na čelu EU-ja je Slovenija zagotovila delen napredek na nekaterih velikih okoljskih dosjelih, a je zamudila glavne priložnosti za usmeritev razprave mimo posebnih interesov industrije,"* so v organizaciji argumentirali svojo slabo oceno slovenskega predsedovanja.

### **Nekaj podatkov - Slovenija**

Glavno mesto: Ljubljana

Prebivalstvo: 2 milijona

BDP: 35,21 milijarde \$ (21.

500 \$ na prebivalca)

Jezik: slovenski

Vstop v EU: 2004

Denarna enota: evro

Površina: 20.640 km<sup>2</sup>

Vodne površine: 122 km<sup>2</sup>

Predsednik: Danilo Türk

Ministrski predsednik:

Janez Janša

Časovni pas: SEČ + 1

Državni praznik: 25. junij

(dan državnosti)

Politični sistem:

parlamentarna republika

Slovenija leži v osrednji Evropi med Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško. Tam se srečujejo štiri geografske regije - Alpe, kras, Panonska nižina in Sredozemlje. Slovenski ponos je najvišji vrh Julijskih alp Triglav, visok 2.864 metrov, ki je upodobljen tudi v slovenskem grbu.

Slovenija je bila del avstro-ogrske monarhije do njenega razpada pred prvo svetovno vojno. Leta 1918 se je Slovenija s Srbi in Hrvati združila v Kraljevino SHS, ki se je leta 1929 poimenovala v Kraljevino Jugoslavijo. Po drugi svetovni vojni je Slovenija postala ena izmed šestih republik komunistične Jugoslavije, leta 1991 pa se je osamosvojila, kar je povzročilo razpad Jugoslavije. Glavno mesto Ljubljana je bilo ustanovljeno že v časih Rimljanov, njena univerza z več kot 50.000 študenti pa močno oblikuje živahno življenje v prestolnici.

Dvodomni slovenski parlament sestavljata državni zbor in državni svet. V državnem zboru sedi 90 poslancev, ki so izvoljeni za štiri leta, državni svet pa ima 40 članov, ki jih za pet let zvoli volilni kolegij.

Glavne industrijske panoge so avtomobilska industrija, kemična industrija, elektrotehnika, metalurgija, tekstilna in pohištvena industrija. Pomemben del gospodarstva Slovenije predstajata kmetijstvo in turizem, saj zaradi svojih naravnih lepot Slovenija pritegne vsako leto več turistov. Ena glavnih turističnih zanimivosti je brez dvoma Postojnska jama.

V svetu so najbolj znani Slovenci fizik Jožef Štefan, lingvist Franc Miklošič, arhitekt Jože Plečnik in pesnik France Prešeren, ki je tudi avtor slovenske himne.



Na slovensko kuhinjo so močno vplivale sosednje države. Avstrija je zaslužna za zavitek in dunajski zrezek, Italija je čez mejo ponesla svoje testenine, Madžarska pa golaž. Najbolj znana slovenska sladica je potica, priznana pa so tudi mnoga slovenska vina.

s l o v e n s k i

**Tednik**

Nepopisno veselje ob vrnitvi dobitnikov olimpijskih kolajn: zlatega metalca



**kladiva Primoža Kozmusa, srebrne plavalke Sare Isakovič in bronastega strelca Rajmonda Debevca** *Piše: Mitja Robnik*

Veličastno je bilo v torek zvečer videti okolico pred glavno stavbo letališča Jožeta Pučnika, kamor so prispeli trije junaki olimpijskih iger v Pekingu - Primož Kozmus, Sara Isakovič in Rajmond Debevec. Nekateri so se spomnili časov, ko so navduševali nogometaši, zdaj navdušujejo dobitniki olimpijskih medalj. Največ pozornosti je pritegnil Primož Kozmus. Postavni Brežičan je na 26. poletnih olimpijskih igrah osvojil prvo atletsko zlato kolajno za Slovenijo, saj je svoje kladivo »zalučal« najdlje od vseh tekmecev. Na letališču Jožeta Pučnika so ga pričakale ogromna množica ljudi, godba in mažoretke.

Navdušeno občinstvo je vzklikalo ime slovenskega heroja, še preden je ta vstopil pred njih, ko so ga le dočakali, pa je celotno letališče bilo na nogah. Nato so mu pripravili še

sprejem v Brežicah, kjer je zabava trajala dolgo, dolgo ... Tudi Rajmonda Debevca so še čakali sprejemi. Najbolj vesel je bil vrnitve k družini, ki ga je nestrpno čakala. Bronasta medalja ima za njegovo družino zlat sijaj. Še najmanj pa bo ob osvojeni medalji lahko uživala Isakovičeva. Odločila se je za študij v ZDA in je že začela pakirati kovčke za nedeljsko pot čez Atlantski ocean. Tam bo, upajmo, še napredovala in nas razveseljevala na naslednjih velikih tekmo- vanjih. Upajmo, da nas bodo naprej navduševale tudi naše judoistke. Bronasto kolajno je osvojila Lucija Polavder v kategoriji nad 78 kilogramov. 23-letna Grižanka je navdušila prejšnji petek, ko je v odločilnem dvoboju za kolajno premagala 132 kilogramov težko Na Jung Kim iz Južne Koreje, ki je od naše judoistke težja kar za 44 kilogramov. Luca, kot ji ljubkovalno rečejo, se je v tej kategoriji med bistveno težjimi nasprotnicami dobro znašla. Dobra napoved novih dobrih novic.



*Olimpijci razvneli slovenska srca*

Vir: it 2008

## Po žilah se jim pretaka modra kri

Foto-zgodbe o potomcih evropskih monarhij

**Danes vladarji evropskih monarhij niso več tako občudovani in v središču pozornosti kot nekoč, a to po večini ne velja za njihove naslednike.**

Čeprav so monarhije po mnenju prenekaterih preživet družbeni sistem, pa jih v Evropi ostaja še kar nekaj. In če življenje kraljev in kraljic za navadne ljudi ni tako zanimivo, pa to ne velja za njihove potomce - mladi in bogati nasledniki kraljevin in kneževin so hvaležna tema vseh tabloidov. Po večini precej radožive mladenke in mladeniči modre krvi večkrat spravljajo v zadrego svoje »kronane« starše, po drugi strani pa »svojim podložnikom« dajejo vedeti, da so v resnici



samo mladi ljudje, ki želijo uživati v življenju. Spet drugi svojim plemenitim staršem ne delajo sramote, ampak jih dostojno zastopajo tako na državniških sprejemih kot tudi v zasebnem življenju.



Čeprav je Victoria od svojega brata Carla Philipa starejša slabi dve leti, je do svojega sedmega meseca starosti on veljal za prestolonaslednika. 1. januarja 1980 pa so Švedski sprejeli zakon, ki je uveljavil enakopravnost spolov pri nasledniku prestola. Carl Philip je tako postal zgolj princ, Victoria pa je dobila naziv prestolonaslednice in možnost, da nekoč na prestolu nasledi svojega očeta kralja Carla Gustava XVI. Švedski so nad svojo prestolonaslednico navdušeni, saj je vedno nasmejana, urejena, ne povzroča nobenih škandalov in slovi po svojih diplomatskih sposobnostih. Tudi njen brat je resen, umirjen. Od leta 1998 ima dekle, Emmo

Pernald. Foto: EPA

Povsem drugače pa je z njuno sestro, princeso Madeleine, ki slovi po tem, da se zna zabavati. Kljub temu pa Madeleine resno in zbrano opravlja vse svoje "kraljevske dolžnosti" in se tako redno kot divjih zabav udeležuje tudi državniških sprejemov. Foto: EPA



Danski prestolonaslednik Frederik velja za zglednega državljan in še bolj zglednega družinskega človeka. Ko sta se z Mary Donaldson, rojeno v Avstraliji, leta 2003 poročila, je bila Danska navdušena. Dve leti pozneje se jima je rodil prvi otrok, princ Christian (na Danskem velja, da prestolonaslednika poimenujejo bodisi Christian bodisi Frederik), 21. marca 2007

pa sta dobila še hčerko Isabello Henrietto. Foto: EPA

Frederikov mlajši brat Joachim ima za sabo že en propadel zakon s poslovno žensko Alexandro Christino Manley, s katero imata tudi dva otroka, princa Nikolaia, ki se je rodil leta 1999, in tri leta mlajšega Felixa. Ločila sta se leta 2005, le dve leti pozneje pa je



Joachim Danski predstavil svojo novo ljubezen, Francozinjo Marie Cavallier. Poročila sta se 24. maja letos. Foto: EPA

Norveški prestol bo nekoč nasledil princ Haakon. Poročen je z "navadno državljanke" Mette-Marit, ki je v zakon pripeljala tudi sina iz prve zveze, Mariusa. Na začetku



Norvežani njune zveze niso odobraval, saj je bila Mette-Marit samohranilka, motilo pa jih je tudi, da je bila zelo

dejavna na rejverski sceni Osla, kar jih je veliko avtomatsko povezovalo z uporabo mamil. Toda Mette-Marit in Haakon sta vztrajala, se leta 2001 poročila in leta 2004 dobila prvega otroka, princeso Ingrid Alexandro. Sverre Magnus se je rodil dobro leto pozneje. Foto: EPA



Haakonova mlajša sestra Märtha Louise se je leta 2002, prav tako po nasprotovanju javnosti, poročila s piscem Arijem Behnom. Aprila 2003 se jima je rodila prva hčerka Maud Angelica, aprila 2005 pa še druga, Leah Isadora. Marca letos



so z norveškega dvora sporočili, da par oktobra pričakuje še tretjega otroka. Foto: EPA

Princ Felipe je dolgo časa veljal za zagrizenega samca, zato je Špance že začelo skrbeti, kdaj se bo zresnil. Potem pa je kot strela z jasnega udarila vest, da se je zaročil z nagrajeno novinarko CNN-a, Letizio Ortiz. Po poroki leta 2004, veselju Špancev ni bilo konca - leto pozneje se jima je rodila prva hčerka Leonor, spetembra 2006 pa še princesa Sofia. Ker ima princ Felipe dve hčerki, so se že začeli pogovori, da bi spremenili zakonodajo, po kateri prestol ne pripade prvemu, ampak moškemu potomcu. Foto: EPA



Princesi Elena in Cristina, starejši sestri španskega prestolonaslednika, se v javnosti ne pojavljata prav dosti. V zadnjem času se malo več piše o Eleni, ki se po 12 letih zakona in dveh otrokih, Felipeju in Victorii, razhaja s svojim možem Jaimejem Marichalarjem. Cristina je od leta 1997 poročena z rokometasem Iñakijem Urdangarinom, s katerim imata štiri otroke, Juana, Pabla, Miguela in Irene.

Foto: EPA

Vir: It 2008

Izbor: A. Budja

## Det finns LIKNANDE ÖDEN som Svetlanas, läs ...



### Svetlana har sökt över 400 jobb

Förra våren tog Svetlana Diatchkova lärarexamen på Malmö högskola. Hon jublade när hon fick beviset. Men sen tog det stopp. Hon har sökt över 400 jobb i nordvästra Skåne – utan att få ett enda svarsbrev. Svetlana Diatchkova oroas av att hon tappar kompetens ju längre tid som går. För att hålla igång engelskan läser hon bland annat New York Times.

HELSINGBORG. I nitton år arbetade Svetlana Diatchkova som lärare i ett samhälle utanför mångmiljonstaden Ekaterinburg i Ryssland. För fem år sedan flyttade hon och hennes två barn



till Sverige. På rekordkort tid avverkade Svetlana sfi-kursen i svenska. Hon fick uppehållstillstånd och började på Malmö högskola för att med engelska som huvudämne få behörighet till läraryrket i Sverige. Hon var mån om att så fort som möjligt kunna försörja sig själv. I mars 2007 fick hon sitt examensbevis och började söka jobb. – Jag skrev till varenda skola i Helsingborg, Ängelholm, Båstad, allt som var på pendlingsavstånd. Inte en enda svarade.

Sedan dess har Svetlana fortsatt att söka, minst 30 ansökningar i månaden har hon fått iväg. Hon har hoppat in på enstaka vikariat, bland annat på Drottninghögskolan i Helsingborg, och ger kvällskurser i ryska på Vuxenskolan i Helsingborg. Men det räcker inte för att ekonomin ska gå ihop. För att öka chanserna till jobb söker Svetlana nu även städarbete, frukostvärdinne- och elevassistentjobb. Hennes svenska är klanderfri, men eftersom hon aldrig kallas till intervju får hon inte tillfälle att visa det. Varför vet hon inte, men hon har en stark känsla av vad som kan spela in.

– Jag är invandrare. Mitt efternamn är konstigt. De är kanske rädda att vi ska ha olika uppfattningar om yrket. En handläggare på socialkontoret föreslog att Svetlana skulle byta namn. Det vill hon inte, men kanske blir det så ändå eftersom hon säger sig börja bli desperat.

– Men att byta namn kostar pengar som jag inte har. När Svetlana Diatchkova skulle flytta till Sverige avråddes hon av vännerna. De sa att hon bara skulle tvingas ta städjobb, att invandrare inte var mycket värda i Sverige. Svetlana blev arg och försvarade landet som hon hade så höga tankar om. Under många år var hon regelbundet här för att besöka en brevvän i Bjuv.

– Jag tyckte jag hade hela framtiden för mig, en ljusnande framtid! säger hon med ett snett leende. Framtiden i Sverige var inte så ljus som Svetlana hoppades, och senast i går morse grät hon en stund när hon tänkte på att hon kanske måste åka tillbaka till Ekaterinburg. Det är verkligen ingenting hon vill.

Känslorna för Sverige har varit starka sedan hon första gången kom hit. Det var 1989, Gorbatsjov hade tagit över och plötsligt fanns en öppning att resa utomlands. På tågcentralen i Malmö möttes hon av brevvännen Ingrid med familj. Svetlana beskriver mötet med Sverige som en chock, men i positiv bemärkelse. Levnadsstandarden skilde sig så enormt från hur flertalet levde i Ryssland på den tiden.

– Jag minns hur vi kom till Väla och de hade 30–35 sorters korv i kyldisken. Vi hade fortfarande ransonering. Man fick ett kilo kött, två tvålar och så vidare...

Tillbaka i Ryssland gick Svetlana ur kommunistpartiet som hon varit medlem i under hela sitt liv.

– Jag sa att jag inte längre trodde på kommunismen. Jag hade sett med egna ögon hur man kunde ha det istället.

Idag har Svetlana och hennes barn, 13 och 23 år gamla, byggt upp ett helt liv i Helsingborg. Sonen pratar bättre svenska än ryska. Han har många vänner, är med i scouterna, spelar tennis och gitarr. Dottern har flyttat hemifrån och läser i Lund. Svetlana är tillsammans med en helsingborgare. Det enda hon saknar är ett jobb.

– Jag och min särbo vill gifta oss, men jag vill vara ekonomiskt självständig innan dess. Det finns så många föreställningar om ryska kvinnor som träffar svenska män.

**Charlotte Ågren** [charlotte.agren@hd.se](mailto:charlotte.agren@hd.se) 042-489 93 39

Källa: IT 2008

*Några av våra läsare har säkert upplevt liknande situationer när de har kommit upp sig i vissa yrken. Så länge en invandrare befinner sig på samhällets nedre plan hotar man ingen, först när man har läst sig till ett bättre yrke, då kan man ofta hamna i en sk institutionell diskriminering, även i Sverige ... Berätta om dina upplevelser!*

*- stina*

# Giftsvampar



## SVAMPAR

### Var försiktig!

Som svampplockare är det viktigt att känna igen våra farligaste giftsvampar. Det är faktiskt inte så svårt. De arter som står för de allvarligaste svampförgiftningarna i Sverige är [vit flugsvamp](#), [lömsk flugsvamp](#), [toppig giftspindling](#) och [gifthätting](#). Lär dig dem!

Om du vill veta mer om vilka svampgifter som finns i olika giftsvampar och vilka symptom de har så rekommenderar jag att du läser sidorna om [svampgifter](#).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Blek fingersvamp	<a href="#">Ramaria pallida</a>
Brun flugsvamp	<a href="#">Amanita regalis</a>
Djävulssopp	<a href="#">Boletus satanas</a>
Eldspindling	<a href="#">Cortinarius limonius</a>
Gallmusseron	<a href="#">Tricholoma virgatum</a>
Giftchampinjon	<a href="#">Agaricus xanthoderma</a>
Gifthätting	<a href="#">Galerina marginata</a>
Giftkremla	<a href="#">Russula emetica</a>
Giftrattskivling	<a href="#">Clitocybe dealbata</a>
Grå bläcksvamp	<a href="#">Coprinus atramentarius</a>
Gulbandad spindling	<a href="#">Cortinarius gentilis</a>
Lömsk biskopsmössa	<a href="#">Gyromitra ambigua</a>
Lömsk flugsvamp	<a href="#">Amanita phalloides</a>
Orangebrun giftspindling	<a href="#">Cortinarius orellanus</a>
Panterflugsvamp	<a href="#">Amanita pantherina</a>
Pluggskivling	<a href="#">Paxillus involutus</a>
Pärlchampinjon	<a href="#">Agaricus praeclaresquamosus</a>
Rättikmusseron	<a href="#">Tricholoma album</a>
Röd flugsvamp	<a href="#">Amanita muscaria</a>
Stenmurkla	<a href="#">Gyromitra esculenta</a>
Svavelgul slöskivling	<a href="#">Hypholoma fasciculare</a>
Toppig giftspindling	<a href="#">Cortinarius rubellus</a>

Det bör uppmärksammas att illamående och magsymptom efter en svampmåltid inte alltid tyder på en svampförgiftning. Matsvamp är en färskvara och ska tas om hand fortast möjligt efter en svamputflykt. Svampar angrips lätt av bakterier, och kan precis som andra angripna livsmedel orsaka matförgiftning. Många människor insjuknar varje år efter förtäring av gammal eller felaktigt behandlad matsvamp.

Är du tveksam om du ätit en matsvamp eller inte, ska du kontakta giftinformationscentralen eller närmaste sjukhus. Om det finns svamprens eller matrester kvar är det viktigt att du spar detta för senare artbestämning av en svampkunnig person. Inträder symptom i form av illamående och kräkningar inom några få timmar efter en svampmåltid, så kan det vara ett tecken på en lindrig svampförgiftning orsakad av mag-tarm-retande gifter. De allvarligare svampförgiftningarna visar ofta symptom först efter 8-24 timmar efter förtäringen (ibland tidigare).



Framkalla kräkning. Ett beprövat sätt är att föra ned två fingrar i svalget och röra på fingertopparna tills kräkningen kommer.

Tillför rikligt med medicinskt kol (25-50 gram för vuxna, 10-25 gram för barn). Medicinskt kol binder sig i magsäcken till en mängd olika gifter och förhindrar därigenom att ämnena tas upp i kroppen. På apoteken finns medicinskt kol att köpa receptfritt i form av färdiga lösningar eller pulver som spädes i vatten.

Vid misstänkt svampförgiftning ring Giftinformationscentralen:

- 112 - (SOS Alarm) vid akuta förgiftningstillbud.
- 08-33 12 31 - för upplysningar och förfrågningar.

Källa: HD; IT 2008

**Ny bok**

**Nova knjiga**

2008

**Slovensko Informativno GLASILO – zbornik,**

**dve knjigi: 1 in 2. del**

**Slovenska Informationsbladet två  
och 2**

**böcker – samlingsvolym, del 1**



Uredila in založila /

Redigerad av

Augustina Budja

Landskrona

**Z drugačnimi očmi gledati na zdravnike, specialiste, drugo medicinsko osebje in uslužbence v raznih uradih, tudi davčnem ...**

V življenju pridejo leta in pride čas, ko je s teboj naenkrat vse narobe in ko moraš obiskati različne zdravnike, specialiste pa tudi urade. Pravimo, da je pri nas v Sloveniji vse zanič! Priznam, da sem tudi sama tako naravnana, da največkrat raje pokritiziram, kot da bi se spomnila tudi česa lepega in pohvalila. Tu pridemo do svojih deviacij, ki jih ljudje včasih uprizarjamo tudi za prazen nič. Pač udrihamo brez izjem, nekdo mora biti grešni kozel! A izjeme so, takšne in drugačne.

Slovenska populacija besni nad Ministrstvom za zdravstvo, ker v zdravstvu dovoljuje privatno prakso s koncesijami. Obenem se tudi jezi nad dolgimi čakalnimi vrstami, na čakalni čas v ambulantah, tu in tam tudi na neljubeznivosti zdravstvenega osebja, nad raznimi napakami celo s smrtnimi primeri itd. Torej je v večini primerov predvsem zdravstvo ničvredno ... politika tako in tako ... šolska zakonodaja gre v napačno smer ... davčna je tako ali tako le pogoltna, neljubezniva, okrutna ... tajkuni so naenkrat izplavali od nekje ... in tako bi lahko bentili v nedogled! Potem pa sem se nekega dne usedla in zavrtela filme svojih različnih preteklih osebnih doživetij in izkušenj ter si rekla: »presneta kokoš, pa saj ni bilo vse tako slabo!« No, nekaj že, a v misli mi naenkrat priplavajo na površino spomini in omembe vredni dogodki – takšni za pohvalo!

Dogodki, ki sem jih doživela in jih doživljam na svoji lastni koži in si rečem: zakaj pa o njih nikoli nič ne napišem?! Odločim se, da le v enem primeru res ne morem tudi mimo slabega. Slučajno sem morala v pičlih dveh letih obiskati od očesne zdravnice, do pulmologa, kardiologa, dermatologa, internista, nevrologa, otorinolaringologa, rentgenologa, zobozdravnika, psihologa, psihiatra, plastičnega kirurga, kirurga (z operacijo) v UKC Ljubljana, kjer sem se seveda ob operaciji srečala tudi z drugim zdravstvenim osebjem. Nekaj je bilo zasebnikov s koncesijami, drugi pa niso bili, toda pri vseh sem naletela na neverjetno lep in profesionalen odnos. Nisem čakala dolgo, zame so si vzeli čas in počutila sem se pomembna in skrbno »obdelana«. Tako se mi je torej zgodilo pri zgoraj omenjenih (v Ljubljani in Mariboru), toda v Mariboru pa le v enem primeru ne (tudi pri nekaj neomenjenih). Meje so tanke in zabrisane - zaradi strahu pacientov, tudi mojega strahu, čeprav mi je žal, zakaj nekoč nekoga nisem poslala v »tri krasne«! Ne bi rada spuščala v podrobnosti, ker smo spet tam: pri (ne)pravici izraziti in napisati svoje mišljenje oz. pritožbe. V začaranem krogu svobode govora smo, ki bi lahko imelo občutne posledice. Aroganca nekaterih oseb, specialistov po stroki, presega vse mere civiliziranega obnašanja, obravnavajo me kot ovco, ki ni vredna, da se ji pojasni njen resnični problem (saj tako ali tako nič ne razume), ob grobem načinu izražanja se počutim kot breztelesni »nič« in doma potem prejočem nekaj ur od razočaranja, jeze in besa. Nad menoj se je naredilo tudi nekaj napak, ki mi povzročijo nepotrebne bolečine in trpljenje.

Tako se je dogajalo meni, ki sem sicer energična in jezična, kako se dogaja šele drugim?! Na misel mi pride naslov iz nekega časopisa: »Nova mariborska medicinska fakulteta – stavba bo lepota!« Ob tem se vprašam, ali bodo na tej fakulteti dodali še predmet »etično in civilizirano obnašanje do pacientov«? Bilo bi priporočljivo in »lepotici« primerno, kajne?



Pa še nekaj o moji splošni zdravnici, na srečo je ambulanta v bližini mojega doma. Veliko splošnih zdravnikov sem obšla v času svojega bivanja v tujini, toda na kaj takega zares nikoli nisem naletela. Čas obiska naročim po telefonu, če pa želim naročiti tudi kak recept, ga lahko dvignem tudi že čez dobro uro. Večkrat se moram osebno pogovoriti po telefonu z zdravnico, ona pa me nikoli ne zavrne in si vedno vzame čas. Ob obisku ambulante sedim nekaj minut, čakalnica je brez gneče, pred menoj sta morda dva, trije ali štirje pacienti, vse je lepo urejeno. Lahko bi rekla, da je opremljeno z ljubeznijo, sestre so uslužne; včasih odpre steklena vrata v čakalnico moja zdravnica, z mojim kartonom v rokah in me pokliče v ordinacijo s prijaznim obrazom in nasmehom: »Izvolite!«. Obravnava me kulturno, kot ČLOVEKA, bolnika, ki so mu že težave, ki jih ima, čisto odveč. Takoj mi malo odleže in domov se, kljub raznim zdravstvenim težavam, vrnem kar nekam boljše volje in zadovoljna.

Toda človek ima pač izkušnje tudi z drugimi, npr. z raznimi uradi, od občine in različnih upravnih enot, odvetnikov, trgovcev itd. Ustavila se bom pri DAVČNEM URADU MARIBOR. Zgodilo se je pred kratkim. Četrtek, dež lije, sama sem bila nervozna in s poškodovano nogo bentim pred uradom ob srečanju z nekim znancem, ker tega dne niso uradne ure. Pride mimo gospod – po videzu sodeč je bil poslovnež - in vpraša: »Gospa kaj je narobe, zakaj se razburjate?«. Pojasnim, da sem slišala, da je pač danes za neke zadeve zadnji dan in da bi rada le neko malo pojasnilo v zvezi s pokojnino iz tujine ter da jutri, v petek, ne morem spet hoditi sem tako poškodovana in v takem vremenu. »Pridite z menoj«, reče in vstopi v stavbo davčnega urada ter me z dvigalom popelje na četrto nadstropje. Predstavi se kot direktor, imena sploh nisem več slišala in v glavi se mi je kar zavrtelo. Z uslužbenko pregledata moje dokumente, mi svetujeta, nato se ljubeznivo poslovimo. Čez dva dni dobim na dom še pisno pojasnilo, spet se zahvalim preko elektronske pošte, v mojih mislih pa še kar ostaja pojasnilo direktorja: »Sem oseba, ki želi in zahteva, da z davčnimi zavezanci tako ravnajo vsi moji zaposleni. Žal pa se v naših številnih postopkih in komunikacijah z davčnimi zavezanci kdaj zgodi tudi obratno, tako, da kakšen davčni zavezanec izrazi nezadovoljstvo nad našim delom in to (tudi v medijih) posploši na celoten davčni urad Maribor ali vso davčno upravo. Iz tega razloga bi nam bilo v zadovoljstvo in veliko spodbudo, če bi se na ta način kdaj v javnosti prikazala tudi druga (prava) slika našega dela in odnosa z davčnimi zavezanci.«

Naj po tej poti izrazim zahvalo gospodu direktorju Davčnega urada Maribor in vsem zgoraj omenjenim v zdravstvu, čeprav neimenovanim. Kdo je med pohvale vrednimi in kdo ne, pa tako in tako vsi sami vedo.

Stanka Gregorič, Maribor

---

## **Počitniška razmišljanja**

## **Naučimo se opazati lepote okrog sebe**

*Največkrat jemljemo stvari in ljudi v naši bližini za samoumevne, pozabimo biti hvaležni, da živimo, kjer živimo in imamo prijatelje, ki jih imamo. Zadovoljitev na treh pomembnih življenjskih področjih kot so: ljubezen, osebni ali poslovni*

*uspeh in telesno počutje bomo lažje dosegli z vztrajnostjo in lagodno voljo. Sledi nekaj nasvetov:*

- Za ljudi, ki s(m)o črnogledi, godrnjavi in jim ni nič po godu, je pomembno, da si naredijo spisek vsaj desetih oseb, ki jim bogatijo življenje. Nanje naj pomislijo vsak dan in tako preusmerijo svoje gledanje na pozitivne stvari v življenju.
- Ljudi in dogodke v svoji okolici jemljimo takšne, kot so. Ne razvrščajmo jih in ne obsojajmo, poskušajmo jih razumeti. Tudi sebe ne obsojajmo in si ne očitajmo stvari, ki jih ne moremo več popraviti. Ko bomo uspeli s tem, da ne bomo več obsojali in ocenjevali drugih in niti sebe ne, se bomo znebili moreče teže, ki nam sicer po nepotrebnem greni življenje.
- Poskušajmo najti nek primeren konjiček, ki nam bo všeč in nas bo zaposlil v prostem času. Najsi bo to športna, kulturna, kulinarična ali druga dejavnost - vse je boljše kot nič. To nam bo bogatilo tudi jesenske dni našega življenja.
- Najdimo si notranji mir s pomočjo meditacije. Nekaterim je to molitev, samota ali zgolj dejstvo »biti«. Z meditacijo dosežemo pot do sebe in do življenjskih ciljev. Našli bomo notranji mir in se naučili nadzorovati misli.
- Pred odločitvami moramo upoštevati tudi svoj čas in trud. Odločajmo se za najpreprostejše rešitve, ki so največkrat tudi najboljše.
- Če bomo že zjutraj razmišljali pozitivno, nam bo v duši ves dan lažje; zmogljivejši bomo in mirnejši, skratka - bolj zadovoljni.

**Spoznavanje nove kulture v tujem okolju** *Besedno zvezo kulturni šok uporabljamo pri telesnem in duševnem nelagodju, ki jih občutimo ob stiku z novo, tujo kulturo. Nadvse pomembno je, da se potrudimo seznaniti s to novo kulturo ter sami sebi omogočimo osnovno sporazumevanje v lokalnem jeziku. V našem primeru gre za švedsko okolje in švedski jezik. Mnogi smo na Švedskem že več kot polovico svojega življenja, pa se še vedno pojavljajo vprašanja v zvezi s priseljenstvom. Tudi sama večkrat razmišljam o svojem položaju priseljenke, zato želim svoja razmišljanja podeliti tudi z vami.*

Sprva se dogaja, da nas novo okolje prevzame, vzbuja radovednost in tudi začudenost. Tudi meni se je to dogajalo, vendar je od takrat minilo že dobrih 40 let. Že dolgo pa se mi dogaja podobno tudi takrat, ko se občasno vračam v Slovenijo. Sprva sem menila, da sem dvokulturna, zdaj pa večkrat občutim, da ne spadam ne sem ne tja. Kultura ni nekaj statičnega, ampak se spreminja skozi čas pod vplivom ljudskih običajev in navad. Tako se je tudi kultura na Švedskem v toku dolgih desetletij spremenila, enako velja za Slovenijo. Jaz pa sem le popotnik, ki išče svoje mesto tu in tam.

Gusti Budja



## Bernardijevo povabilo na PIKNIK



Za piknik me je kolega prosil, da mu pomagam pri organizaciji - in sicer, da zrihtam kozarce za družbo! Potrudil sem se po najboljši moči --ampak na koncu sem bil zelo okregan! Kolega z mojo izbiro nekako ni bil zadovoljen! Čudno - pa tako sem se potrudil!!! Res pa je, da mi je pred piknikom povedal, da vsak povabljeni

lahko spiže samo en kozarec alko-pijače.....

Peter Bernardi: IT

## 24. Hos psykiatrikern.

Den stackars kvinnan berättade om sina bekymmer för sin psykiatrier.

- Jag tog min son och grannflickan på bar gärning, förklarade hon. De höll på att undersöka varandra, och de hade tagit av sig alla kläderna.

- Nåja, sade psykiatrikern, det är väl ändå inte så ovanligt. Barn gör sånt ibland, det är fullt normalt och inget att bli så upprörd över.

- Ni kan säga vad ni vill, sa kvinnan, men jag ÄR upprörd, och det är min sonhustru också!

## 25. Orsaken till det onda.

En man kommer in hos doktorn:

- Snälla doktorn, hjälp mig. Det gör ont när jag gör så här, säger han och pekar på sin näsa. Det gör också ont när jag gör så här, säger han och pekar på sin vänstra armbåge. Och det gör ont när jag gör så här, säger han och pekar på sin mage.

- Aha, säger doktorn, jag vet vad det är! Du har brutit fingret!

## 26. Rätt diagnos?

- Innan jag kom hit, doktorn, så har jag varit hos flera andra läkare, och de ställde en helt annan diagnos än ni.

- Det kan hända, men obduktionen kommer att visa att jag har rätt.



## Tanek kruh - Plättbröd

Zelo enostaven in dober tanek kruh, ki ga lahko nahitro pripravimo. Kruh pečemo v ponvi za palačinke na štedilniku. (Žlička = kavna žlica; žlica = jedilna žlica)

### Potrebujemo:

Količina: 15 kruhov

2 žlički kruhovih začimb (zmleti, sladki janež, kumna)

2 žlički soli

2 žlički bikarbonata

5 dl kislega mleka

½ dl svetlega sirupa za peko kruha (ali 3 žlice sladkorja)

Cca 1 ½ l ržene moke

Pšenična moka za mokanje pri razvaljanju testa

### Priprava:

1. Zamešaj vse sestavine v testo. Razdeli testo v 15-20 kosov in jih oblikuj v hlebčke.

2. Razvaljaj vsak hlebček v obliki palačinke (da pokriva dno ponve), uporabi belo moko. Narezljaj kruhke na površini ali jih razvaljaj z nazobčanim valjerjem, da preprečiš mehurčke pri pečenju.

3. Peci nekaj minut na vsaki strani v suhi in vroči ponvi.

4. Pusti, da se kruhki ohladijo na mrežici, preden jih zložiš drug na drugega v prtičku.

5. Kruhki so najbolj okusni sveži, vendar jih gre tudi zamrzniti.

**Slovenski olimpijski dobitniki medalj – od bronaste, srebrnih in zlate 2008**





## **Slovensko GLASILO**

## **Slovenska BLADET**

*Izdajatelj / Utgivare:*

**Slovenska zveza / Svenska riksförbundet i Sverige**

Box 237, 261 23 LANDSKRONA

Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajč

### **KK SLOVENIJA**

c/o Rudolf Uršič

Norregata 9, 633 46 Eskilstuna

Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49

### **SKD FRANCE PREŠEREN**

Box 5271

402 25 Göteborg

Ladislav Lomšek, 031-46 26 87

### **IVAN CANKAR**

N Långgatan 93

330 30 Smålandsstenar

Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15

### **SKD PLANIKA**

V:a Hindbyvägen 18

214 58 Malmö

Ivanka Franceus, 040-49 43 85

### **SD SIMON GREGORČIČ**

Scheelegatan 7

731 32 Köping

Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44

### **DRUŠTVO ARENA**

Brantaforsv 10

372 50 Kallinge

Tel.: 0457-20840/ 103 80

### **KD SLOVENIJA**

Vallmovägen 10

293 34 Olofström

Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85

### **SLOV. DRUŠTVO STHLM**

BOX 832

101 36 Stockholm

Pavel Zavrel, 08-85 72 59

### **SLOVENSKI DOM**

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Preds.: Jože Zupančič, 031-98 19 37

### **PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM**

c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50

261 52 Landskrona

A. Budja, 0418-269 26

### **SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO**

c/o Barač, Pårpsv 37

256 69 Helsingborg

Preds.: Milka Barač, 042-29 74 92

### **SLOVENSKA KATOL. MISIJA**

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Zvone Podvinski, 031-711 54 21

### **SLOVENSKA AMBASADA**

Styrmansgatan 4

114 54 Stockholm

08-545 65 885/6

Fax 08 662 92 74,

e-pošta: [vst@gov.si](mailto:vst@gov.si)

[andrej.knaus@gov.si](mailto:andrej.knaus@gov.si) [Metoda.Mikuz-Brackovic@gov.si](mailto:Metoda.Mikuz-Brackovic@gov.si)

### **VELEPOSL. KRALJEVINE**

**ŠVEDSKE**

Ajdovščina 4/8

SI - 1000 Ljubljana,

Slovenija

(+386) 01-300 02 70

2008/08/10